BUREUS, JOHANNES

Om runornas uppkomst Fa 19

1635

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!
Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

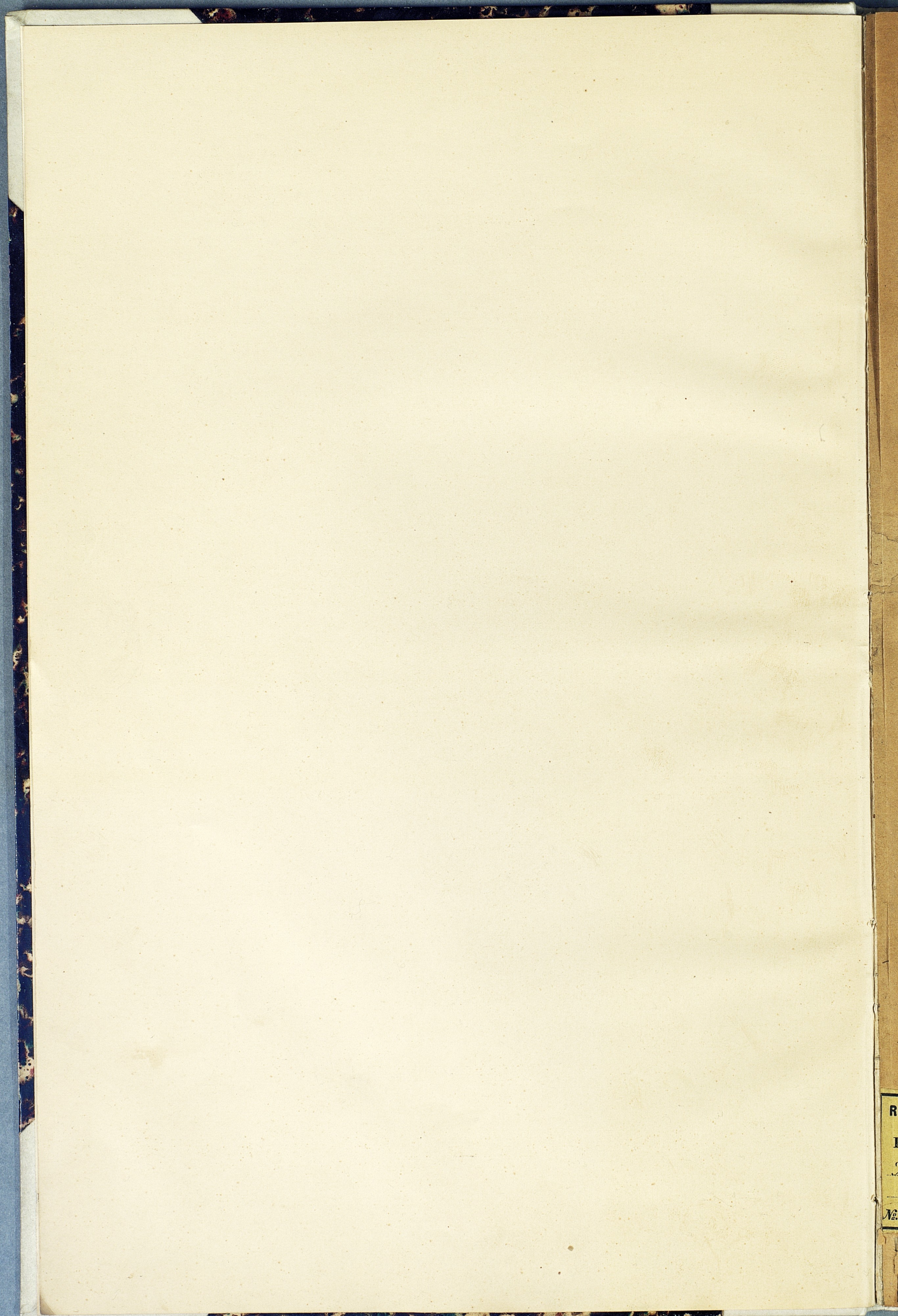
- Villkoren på svenska: http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via http://books2ebooks.eulla boken.

- http://search.books2ebooks.eu/

Om Runornas uppkomst.

Korrigerad renskrift; bland rättelserna ses Verelii handstil. – Derefter 1 blad ant. om Ingrid Ylffas.

Sedan: Företal på Adalrunan. – Anmärkningar mot Worm m. fl. anteckningar, dat. 1639, egenhändigt af J. Bureus.

Från Antiqvitetsarkivets papper, men der ej signeradt eller i Katalog upptagen. – Rubricerad o. inskr. 1886 dec. 31.

Then Allswåldighe och Almechtighe Gudz,
~~thän~~ där weidh han af jordena upreste them, som ä
all ~~[illegible]~~ skapade tingh att insighe, och för alle hans
gärningh en lyckio wara skulle, taladhe han genom
sitt Gudomeligha ordh til sigh sielfwan; låtom os
göra ~~mannen~~. Hwarigenom Gudh wijste förr=
[illegible] [illegible] manniskian medh ett namn,
hwilket them påminna kunde uthi åkomma=
de [illegible] att kenna sitt ädhla och härlighe
uthsprung, och therföre [illegible] sine himmelske
gåfwor utiföre likamans lustar.
~~[illegible] [illegible]~~ Tjäla Hennes ända fördel fram för
[illegible] och födher, att känna sitt eget
[illegible] sigh sielfwan.

Ett förtal för Runstenarna, ~~och~~ eller
ingongh til Runa=
skriften, ~~[illegible]~~
~~förklaringh~~ i fara
dess forna [illegible]
~~förklaringh [illegible]~~
och ~~[illegible]~~ [illegible]
samt ~~[illegible]~~ påminnelse
~~om fundh nytta~~ hwru
nyttha wara=
skriftens kun=
skap oss gagne=
ligh ähr.

Så om helsinga runorne
[illegible] bestå allenast oft puncter
[illegible] ~~strååk~~. måste handlas uthi
[illegible]rofationer [illegible] uthi sielfwe
[illegible]astaten [illegible] [illegible]
[illegible]ält uthi om [illegible]
~~[illegible]~~ gamma Runor som
finnes å stenom och
[illegible]

Sannolikt af J. Bureus concept renskrifvt af annan hand. Efteråt hans egenhändiga företal till Adelruna — Från Antiqvitets Arkivet men ej upptagen i dess katalog —

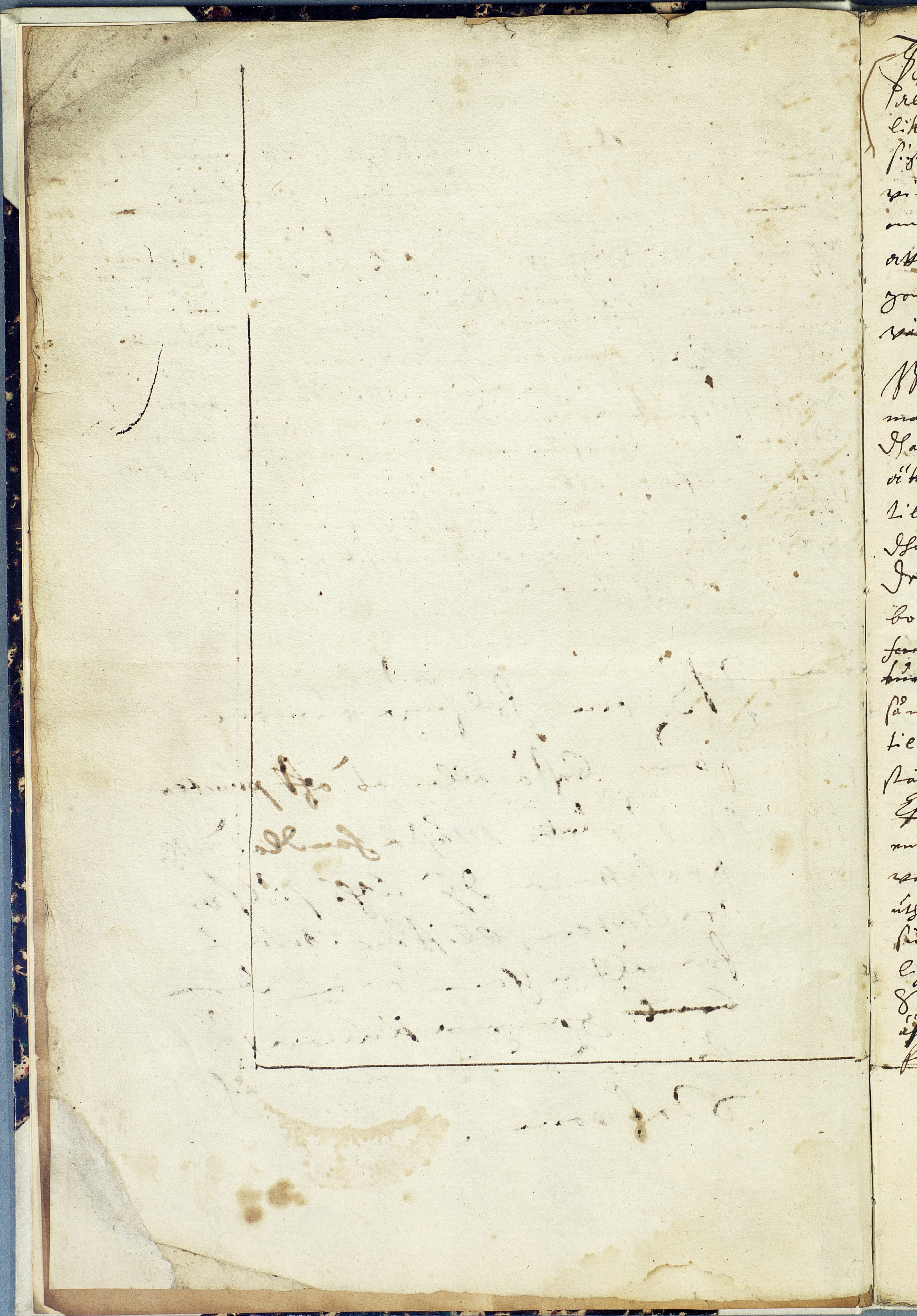
Hela handskr. (förutom det af Bureus) [illegible] Verelius skr. eft. 1635.

Ett förtal för Runstenarna, eller ~~och~~ ingongh til Runa=skriften, [illegible] förklaring öfwer dess forna bruk [illegible] och [illegible] samt påminnelse [illegible] nytta huru widha wåra=skriftena kunskap oss gagnelich ähr.

Then Allwåldighe och allmechtighe Gudz, där ~~thär~~ widh han af jordena uprester them, som å all ~~[illegible]~~ skapadh tingh att insighe, och för alla hans gärningh en lykkio vara skulle, taladhe han genom sitt Gudomeligha ordh til sigh sielfwan; låtom oss göra ~~menniskior~~. Hwarigenom Gudh wijste före= styrsen tekkiudhe menniskian medh att namn, hwilket them påminna kunde uthi å kömma de framstelse att besinna sitt ädhela och härlighe uthspring, och therföre jordia sine himmelske gåfwor uthi före likamens lustar. Tyvärr ~~Thenna~~ ~~ähr~~ hennes enda fördel fram för oskäliga diur och foglar, att känna sitt rätt namn, och sigh sielfwan.

NB. om helsinga runorne som bestå allenast af puncter och streek måste handlas uthi praefationen, ej uthi sielfwa tractaten, eller [illegible] förmält uthi om de ~~[illegible]~~ gamla Runor som finnes å stenom och [illegible].

Hela handskr. (förutom det af Bureus) jag Verelius skr. eft. 1635.

Ty war af begynnelsen ena handa tal, och ibland
allt folck ett tungomål, til dess Herranom wiss
likaledes widh menniskiornes fåfängio, som
sig här på jordene en ewigh åminnelse byggia
wille, och icke besinna sin förgängeligheet, och åhågade
om then fegnadh the uthi himmelen hadhe
att ~~för~~ wänta. Ty förbistradhe han theras tun-
gor uthi Babel, och förströdde them kringom
~~wärldena.~~ werldena

Måste förthenskull så tilgångit wara, att thet
mål som tilförende allom war gemenit, blef sön-
dan förwanskat uthi hwar, eller the förnämligaste
ätter. och the sin emillan förstodhe, fälladhe sig
tilsaman, och under ätte fadrens styrsel och förrå-
dhan tilhopa haddadhe, under hwilkens anföran-
de, skedde til åth, hwillige jordenes delar så många
beföringer. Therföre warder ock ~~the~~ rette
~~[illegible]~~ Skribenter förmält, att twå och sjuttio särskilt
~~tungomål~~ förspriddes ifrån Babel, all then stunds,
såmånga ätter där tå uthi alss, tilsaman woro, som
til theras namns åminnelse, ett torn där samma-
städes byggia [illegible]
Epiphanius uthi sitt tredie bock, Där han skrifwer
emot the kättarske lärare, seyär: å den tidh
ward Stadhen Babylon medh thess torn upbygdt
uthi the Assyriers landh, och woro där twå och
sjuttio förnämliga män iblandh folcket, näm-
ligen ~~aff~~ Chams afkomande, trettio twå, ~~af~~
Sems, femton af Japhet, tiugu och twå, ~~the~~ ther-
efter öfwer jorden alla beforninger och all tungomål
förspriddes
sosom

Augúst. de Civit. Dei. L.16. C.3.

Sätt att skrifwa

Såsom tungomålen hafwa warit många och åt-
skillige, så hafwe thesslikes af ålder hwart fålck
eller thiudt förnämeligast, ~~warit~~ haft sine åtskillige och
särskilde sätt att skrifwa; thet ähr ~~eller~~ förnämbligast thet
sinnerijke påfundh, som skrift kallas, betijdha
sin willja och meningh them frånwarandom.
Petrus Crinitus säger sigh hafwa medh flijt ran-
sakat, och effter godh begrundh uthfunnit, att af be-
gynnelsen hafwe allenast tijo förnämligaste
och hufwudh mål warit, hwilke för andre
hafwa förmån haft och i bruuk warit, som är
Hebreiska, Grekiska, Latinska, Syriska, Chal-
deiska, Egyptiska, och Göthiska.

Uthi den förra wärlden, eller för än Guds
ordz liuss ibland hedningarna upträdt blef, tå pran-
gadhe hwar efft sine förfäders härkomst, hwar
prijsadhe sine föräldrars ähreminne upsatt, och
hwar sökte uthi sitt modhersmål att bewisa, att
then berömlige skrifware konsten hadhe haft
sin begynnelse och första bruuk.

Och hörer utan twifwel ibland hedningarna, äldsta
hafdan them til som ~~the~~ allra först uthi Canaans
lands bodde, och sedhan undanwekte nidh til thet
Midlandiske ~~hafz~~ hafwet, hwilka under thet Phoe-
nitiers namne sigh widha om hafstranden förspridt
hafwa, och många andre fålck af sin konst del-
~~[illegible]~~ deltaktighe giort och underwijst. Ty är och billigt
att man them Phenisker theras skälighe beröm
intet förringar, och fuller ähr troligt ~~och~~ sanningen
lijk

lijkmätigt, att Israels barna Ättefader eller
Patriarch Abraham, så han kom utaf the Assyriers
lands och bodde ibland the Kanaither, att han här-
före måst lämpa sitt tungomål ~~efter~~ therat, medh
hwilket han tå samanstod och i mångå måtte.
Män att han utaf them först skulle hafwa
lärt bokstafwa konsten, eller och sitt och sine
förfädhers forna sätt att skrifwa, skulle hafwa
förlagt, och therat, ~~hwar~~ ibland hwilket han bodde, i ställe
tagit, ehwru wäl mann af stoor förfarenhet och
lärdom sådant beflitasigh om att betijgha, doch
synes them ~~en~~ fällige sådant kunna hålla sigh til
den forne och allgemene meningh, att elle[illegible]
fäled må och böra medh rätta ~~tillmäta och~~ afstå och tilmäta
ersta bokstafwa hafwen, that tungomål, uti hwilket
Gudh sitt ordh först ~~alla wärlden~~ för the hebreer och
sedhan för alle wärldena uptekt hafwer.
Hwarken fört han, dill that ersta tungomål och skrift
~~dem~~ medh rätta hebreer tilegnat, såsom ~~och~~ ey otroligt ähr, att samma
therat tal deßlikes för syndafloden allment och
allgement i bruk hafwa warit, samt ~~den~~ therats skrift
~~man nu hebreiske kallar~~, warit den samma, medh
hwilken Josephus then wälfrägde judiske handlin-
gars beskrifwaren, betijgar att Adams Sönesöner
af Seth födde, hadhe uptecknat ~~å stenar~~ på twå tafler
[illegible]
then ene af sten, then andra af trä, therat troo
om Gudhz ytterste tilkommelse och dom öfwer wärlde-
na.
That samme ~~läran~~ underwijser och Mose där han wördnad, ka-
pelse och uphoff förtäljer, ther medh han säger. att
Guds

Epistola Iudae. C.14.15.

hwilket hoos the Hebreer

Thet kalladhe liuset, som, ~~thet är~~ är dagh, och
mörkret laila, thet [hoos them] ~~äher~~ natt. thet torra ~~landz~~
[som hoos them betydher] ~~thet är~~ iord. och watnen, gölder jammajim, thet
är ~~haff~~, ~~ty~~ alldenstundh [nu] the tingh som nu här uti
nämnde äre, hafwa sådhane namn som nu sagdt ~~äre~~
uthi [sielfwa] skapelsens tidh bekommit, och af Adam
~~sedhe~~ medh samma nambn blefwe, och behållne
sedhan ~~thet~~ [uthi] the Hebreers ätt och tungomål, ~~är~~
~~nu oliikt att~~ kan [man] så ledhes sluta och införa att the
hebreers tungomål wisserligh [hafwer warit] ~~thet är~~ äldsta, och
utaf hwilket alle andre tal flutit hafwa. Ty
Moses säger nu ytterligare, then första mannis:
kiön war Adam kalladhe, efter såsom han
af adama, thet äher af ~~stoft~~ iordenes stoft,
tagen war, och Eva eller Hava bekommit
sitt namn af lifachtighet, medhan hon för
allom Hai, thet äher för allom lefwandom
en modher war. i lika måtto bekom och
Kajn sitt namn af kyza, ty Eva sadhe tå han
födder wardt, Kajnithi, thet äher, jagh hafwer be:
kommit mannen.

Man kunde, om af nödhen wore, flere sådhane be:
wijs införa, om Hebrea tungomåls ålder, och [thess] fram
för andre tal förmån, F och endoch, här intet
felas af them som sådant emot tala och gensäija,
(som wärlden nu sammingen til att skrifwa, äher
wrängt och mächta listigh worden) så [må] ~~kan~~ man
icke desto mindre tryggast blifwa widh thenna forna
meningh, ~~att~~ [the] ~~första tungomål och äldsta skrift~~
~~them hafwe haft sitt antingen sitt uphoft och~~

at the Hebreers tungomål och rätta skrift, hafwe
warit [sammaledhes] ~~thet~~ första och then elsta, ehiuru [the] wäl sedhan
mijkit förändradhe, igenom the många beförnin:
gar, skralls bekern hafwe måst göra ibland
främmande folck, och fierran belägne landh.
Doch hafwer så Gudh nådighe för sijn warit
at

~~begynnelse, eller igenom Gud sielf~~ att hoos ~~af~~ them bewara, skulle hans ordh, och intet af thet förkomma och missfaras, som mannisko=ne saligheten undervisa kunde; allt ifrån then förra wärlden, som uthi synda=
flodhen förgicks, in til denna tidhen, och wardt
blifwandes in til wärldenes ända. Män the andra
tungomål så wäl som sätt att skrifwa, såsom the
uthaf thetta sin ursprung och uthsprungit hafwa, så in=
nehålla the ännu och hafwa uthi sigh förwarandes
många thess aflefwor och kännemärken, som finnes så wäl
hoos the Grekar och Latiner, som them för
nordan på jorden bo. thetta bepröfwes utaf
thet heliga namn Jehova; att the som straxt
efter Babilons förstöring, affälliga blefwo ifrån
Gudz ~~sanna~~ sanna kunskap och dyrkan, hafwa icke
thesto mindre behållit af thet heliga namn, en åminnel=
se, ehuru wäl thet the sedhan tilagt hafwa, therom
updiktade afgudhar. Diodorus Siculus uthi sin första
bok andra del, femte kapitel. Säger att then Gudhen
Jao (hwilken ingen annan wara kan uthan
Jehovah) gaf Mosi then lagh, som Moses
ibland Judharna stadhfäste och instiktadhe.
then samma Jao, finnes och igen ibland the
Grekiske Skribenter, och nu kännelige hoos Macro=
bium; där afgudhen Apollo wardt frågadh, för
hwilken ibland Gudharne man hålla skulle
then IAOE kallas. ~~et~~ ade versione

Lib. 1 Saturnaliorum C. 18.

Jaos.
Jovis – Jupiter aliud.

Samaledhes, then ester sundh, om huilken hoos the Hed:
nifke Poeter (huilke å vårt forna mål kallas,
Skalldar) finnes gätit, blifver kallad Vul:
kan, af Latinerna vulcanus. Den samma, ähr lik:
mätigt, hafva varit Tubalkain, huilken Mo:
ses berömmer för sin hagdelek och konst, i all:
handh malm smidiade. Så hafver och deße:
Iubilera, och Jobel fäst, sitt namn hafva be:
kommit af Iubal, som först lärde blåsa och
spela utj horn.
Janus, som hoos the Romare hafver hållitz utj ähra
och afgudhadyrkan, synes hafva fått then be
that namn fååt utaf jamajin, som hoos the Hebre:
er bemärker win, och upfinnare
ursprungeligen thet ordet janus hoos the hedniske
skribenter in på Noach, som then första win:
plantare warit hafver. Sannar janus blifver
målad och betecknader medh tvenne ansichten, thet
medh tilkenna gifva att han bådhe: den förre världen
för synda flodhen såsom och efter lefvat hafver.
Så upgifver och japhets namn så väl hoos the Latiner
som Greker tidt nämt, ..
Cham: Sijsom han en Åttefadher war för
them Ethioper hafver etc.

Plin. lib. 33 c. 3.
nota æris fuit ex
altera parte janus
geminus, ex altera
rostrum navis..
Homerus et Hesio:
dus ἰαπετος
virgilius japetus
et
ovidius japetus.

Om then gemenskap som finnes millan thet
gamble Skytiska mål, hwilket tilförende, så wäl
utöfwer Asien som Europas Norre delar hafwer
warit uti bruk, och thet Hebraiske, äre mån-
ge som nu skrifwa, och allenaste fåfängt igen
sökt hafwa. Goropius Becanus, Holländare af
til sitt folks heder gjorde så til, som thet gam-
ble batawiske tungomålet, uthi första begynnelsen
och allenaste uthi Adams tid, skulle hafwa
warit uti bruk, och där före medh rätta ~~bör~~
~~bör~~ kallas thet älste. Then samma meningh hafwa sedhan
~~och~~ månge, och hwar uthi sin ätt gjordt
The gamble Swenskar, som af ibland Södö
uthi wårt Fädhernelands dealtz hafwa, samt
theras fränderna the Wendher, som först bodde
widh hafsstranden, thet man nu kallar öster
sjön, eller thet Baltiske hafft, bodt hafwa,
och woro til en Deel kalladhe Saxar, af thet
~~bordhe~~ hugswäriar the dragz; påsom the hafwa aft äl-
dre mäst talat thet Norlandiska Skytiska må-
let, thet man noghsamt så af theras som wår
gamble, skrifter döma kan, allt så kommer och then-
nas så wäl som wår förfädhers gamble tungomål
närmast in til the hebreers, och hafwer medh thet
hebraiske tungomålet ~~märkeligh~~ och ögonskeneligh
gemenskap, så att samblighe* ~~ther igenom~~ äre
wästan kommer nu ~~ds~~ ofwanbemälta Goropio becano uthi
en sådan mening, att thetta Skytiska tungo-
mål skall wara äldre än thet Hebraiska, hälst,

* som thenna sak war sedan hafwa

och

och ~~the~~ därföre, att uthi ~~en~~ thet gamla Skyt:
tiske mål, finnas månge enstafwelse ords, som
medh Hebreiskone hafwa lika tydningh och mer:
kelse, och ~~hafw~~ ~~efter~~ sedhan äre fast the hafwer genom langa
bruuk, ~~och~~ och efter tidhens förandringh, til åtskilde
~~medh~~ andra flere stafwelser, och ~~genom~~ bekommit ~~efter~~
theras tungomåls egenskap, andra böjningar. ~~utaf~~
utaf sådane, skal kan man billigt bewisa thet
Skytiske tungomåls förna häfd[t], att thet ~~tungo~~ tal
~~mål för~~ flere enstafwelse ords hafwer ~~måste~~
~~wara äldre~~ medh the Hebreers tal lijka tijdhande,
~~måste wara~~ kan man rätteligh sluta att thet hafwer
~~the~~ sådana ords behållit allt ifrån Babylons
förbistringh. män ther utaf införa, att ~~the~~ gamla
Skythers tungomål, skulle ~~wara~~ räkna sin häfd
utöfwer the Hebreers, och wara en Moder för
all annor tal i wärden förskilde åhr, står
ther wisserligh moot then Skrifwelse, man bör
draga til thet mål, uthi hwilko Gudh sitt
ords hafwer welat bewara, och uppenbara för
menniskiom in til den yttersta dagen.

Tors af ty

Verelius

adde. såsom andre
tungomål utaf
the Hebre~~eers~~ flu
tit hafwa, så hafwa
och ~~alle~~ fast äldre the
älste fälckt, kraft
~~dialecto~~ sitt ursprungh aff
theras. Heb, Græc, latin, Gothi,

alpha apud ursinum Λ.
Phœnicum Alpha. 7 vel sic Λ
apud Latinos varie Λ Romæ in quodam cippo. SΛCRVM.
Gothice. ᛆ vel sic ʌ.
Hebraice ℶ quasi λ λ.

Om Runarne eller Runaskriftens ~~första begynnelse~~ forna häfd, och ålder ~~thera~~, ~~medh en följetan och begynnelse~~ ~~af~~ begynnelse och uphofsmannen thera.

Såsom nu sagt äser, att widhast kände tungomål och ypperste skrift i wärlden gemenligen följas åt, så äga och medh godh skiäl att betyga, att thet Götiska ibland them androm nu hafwer warit hullit, och nu bör hållas och achtas för thet ringeste. Desslikes såsom Götherne af ålder hafwa haft sitt eget och igenom Gudz försyn tilskickadhe tungomål, af hwilket sedhan många andra tal uthi Europa mingde och igenom blandadhe äro; så hafwa the och af ålder haft sin egen och särskilde skrift och bookstafwar, them man nu gemenligen Runor kallar. Thesse Runor, eller denne forna Runaskrift, hålles gemenligen före, som them skulle wara införde uthur Asien, medh them som aldraförst hijt inkommo och landet upbrukadhe, hwilket måste hafwa skedt widh den tidhen, eller straxt efter folckens ifrån Babel förskingradhe.

Johannes, bören af Östgöthalandh, som Archebiskop war uthi Upsala, och sedhan foor af landet til Rohm och Rom; ~~där~~ han the Swidiodars, eller såsom man nu talar the Swenskes och Göthes Historie beskreff: gör sin flijt att bewijsa thet Magog ~~som~~ Japhets son, Noachs sonason, the Swenskes och Göthers äldsta fadher warit ~~hadhe~~ hafwer, och til samma sin meningh, lägger han förnämligast then grund wal som han tager af Josepho, hwilken uthi sin första book om Judernas forna

handlingar

förmälter, efter Berosi sägn, att Magog en
fadher för the Skyther war, och all den stund
han thet hoos allom gildt och sanfärdigt fann, att Göther-
ne woro af samme härkomst som the Skyther,
kunde han ey annars sluta och införa, ütan att Gö-
therne måtte ocksa wara af Magog noghso söna som uth-
sprungne. Alltså warder och Magog fem Söner
tildelte, hwilke uthi Swerige uthi hwar sin ätt wädlit
hafwa, och wore: Swenn, Gethar eller Göye, then
the främmande Gog eller Gogum kalla, Thore,
Ubbe, och German.
Der medh, Johan Biskop, sålledes sine förfädhers
begynnelse och härkomst, som nu sagt ähr, un-
derstår at ledha ifrån ett uthsprång som så långt
åter och tilbaka i wärldena warit hafwer, blifwe
gemenligen hans skrifter ~~gemenligen~~ och ~~mist~~ af
månge, besynnerligh uthi detta stycket, hållne för
owise och otrolige, och thet ~~ochta~~ acktadt för
en owijnligh ~~ting~~ ja snarare en omöijeligh ting
att the Swenske skulle sine förfädhers Historier eller tidh-
sagur kunna börja åter och länger tilbaka än
något annat folck, them Hebreerne undantagan-
de, uthi wärldena.
Detta kan af them sålledes förwillas och ey ütan all skäl skje
och fäller Bi Biskop Johannes kunnat misstanckian
i ~~så dant stycke~~ så måtte sommenne ey medh stora bygdes bewi-
sadt kan, ähr här til giort ähr, att Magog nutligh
skall hafwa haft fem söner, och the alle fem
wergeat här uthi Swerige. Doch kan han här uthi-
nan för sigh, såwidha finna ursäkt, som sielfwa tidhen
uthi hwilken han ~~lefde~~ ~~war~~, war brotzligh och
fälli

skulle under then Romerske Påwens wälde och fräck-
het, upfyld med menniskiors dikt och widskiepelser,
hwilka intet allenast [lidh] under wärdz alle jordiske herrar
och regenter, uthan och uphöfwo sig Apostlarnes för-
styrare och wäldzmän öfwer menniskiors sam-
wetten, och på thet then gemene mannen latte-
ligh skulle få niuta och komma under wäldet
med theras falskhet och bedrägerij, ty be-
klädde the sin list uthi en skijnhelighet, för-
störde alle gamble åminnelser, runor, eller
Monumenter, förgiorde alle hedniske skrifter
lagh och rätter, hwilka uthwiste ett bättre lefwar-
ne än the sielfwe förde, och på thet the dess
bättre menniskiornas förnuft, under sitt [illegible] hålla
~~skulle~~ måtte, förbödo the att ingen skulle läsa
thet Latinske tungomålet, å hwilket then he-
liga skrift tå förtålkad war, uthan thet andre-
ligha ståndh allena: Där med förlorades alle för-
ne så wäl godhe som onde sedher, ällste historier
wordo af dagha tagne, och intet war sedan för sant
och troligt funnit, som ej hadhe sitt ursprung
af Moses book, eller någon heligh sagn. Och
thetta war en allmän klagan, intet alle-
nast i wårt fädherneslandh, uthan snara-
re sagt öfwer widha wärlden.
Thet förden skull ej så underligit, att then som
uthi detta Pawiske mörker sitt folkz historie skreff,
perk wilsa uthi thet mörker han födder war, och
fölgde den sedh som tå öfwer allt war gängse och uthi
swang kommen.
Johannes Annius en Munk ~~[illegible]~~ uthi ett kloster uthi Italien

vixit ante Johanem Gothum

en lärdman

Hwilken ~~nästan widh samma tid~~ eller långt för Johannem ~~Ärkiebiskopen~~ lefde, ~~och wara~~ hafwer myckit skrifwit som nu förtidhen dikt hålles, doch äro ey alle hans skriffter därföre förkastande, uthan them skilsamom och förståndigom finnas til myken underwisningh. Så lunda kan man och billig döma om biskopens skriffter af Upsala, som att härlight wärck, och til sine förfädhers frägds, och så länge ~~fordom~~ gärden warar til sitt folcks minde beröm skrifwit hafwer, och endoch uthi hans boks begynnelse, ther han om wåre föräldras första uphofwelse man skrifwer, kan finnas något ~~lögn och jäf~~ ther om ~~twifwel~~ kan och finnas läfligt, emedhan han thet sätt följer som tå allment uthi bruk uptagit war, och the Swänskes och Göthers ursprungh ~~lecker efter the~~ hälst ~~heliga~~ söker efter som the helighe skrift honom gaf anledningh til, bör man icke thes mindre settia tro til thet han af ~~stadhers~~ [illegible] forna skriffter hemtat hafwer, och infört uthi en book ~~föraldrast~~ ~~och ther utaf giort och sammanfatt~~ efter tidharäkningen efter ~~och~~ fordertaller Historia, skrifwa wid wägh.

Jagh acktar onyttigt här under widlyftigare införa F en förtekningh på theras namn, som ~~til~~ the Swänskes handlingar å bränyko beskrifwit hafwa, endoch ~~them~~ hwilkes ~~skriffter alla förkomne äro~~ the hafwa skrifwit til största delen förfarit äro: ~~Ja~~ man på detta [illegible] af mitt upsåt allenast att ~~betijgha~~ bewijsa, att ofta ~~hafwa~~ br. ~~Ärkebiskop~~ Ercke bijskop Johan ~~hafwer af~~ ~~äldre tids och långt för Christi tids~~ ~~skrifwit~~ ~~[illegible] hemtat hafwer~~ hafwer ha[illegible] för sigh många som Swänske Historier skrifwit hafwa ja the tingh som långt för Christi tidh sigh tildragit

haf

F utaf wåra forna skriffter,

hafva. Där Ludovici Rij Historie beskrifvare
införd, såsom hoos the gamble Skallders sätt war
att skrifva, hwilke, ~~Historier~~ the märkeliga han-
dlingar the beskrefwo, ofta oftast medh dikter
förmängde och giorde ansenligare, samt ofta förwilla-
de uthi liknelser, en mann af underligh fattnad
och skapnadh, hwilken sin kropp tre resor förnyat
hadhe, och efter tre hundradhe trettio åhrs för-
lopp, kastat sin elle belgh, thet är hwart sinne blifvat ungh
igen. hans namn war Tidhsförwill, och är ther genom fatt och menin uthi them förfarare
intet annat förstånde ~~[illegible]~~ Historiske writen, hwilke
~~ke~~ för keisaren, ibland mycket annat så wäl
om Romerske förre handlingar, som hwadh uthi
Caroli magni tidh skedt war, berättadhe, slikt hwadh
många åhr tilförende uthi Swerige händt hadhe
medh orden som följer. Naliga hefir ek kannat
oll lond hingat i nordr halfu heimsins, ok profat hird
ok kempur marga hofdinga. Ek fann Rolf Ko-
nung Kraka, adr han for til Vreidiodar, ok tvi
hafdi han ~~4~~ xi fleiri mann med ser til Vreidio-
dar, tha er han sotti haim Adils konungs mag
sin, en berserki sina, at ek saghi honum, att
annat lid hans mundi illt ivaun at fara. Ek
profada lid Haralds Hilditanar, adr han ber-
dist a Brawalli, ok for thar sem mik wardi, at
han hafdi farina fullhuga medh sier, enda war
ther illan um at riga. that odin sled i lid med
Hringi konungi. Nästan hafwer jagh migh bekant
giort, alle landh uthi Europa åhre, och pröfsat många
höfdingars hoff och theras kämpar. jagh kom til

konungs

Konungs Rolf Kraka förr än han for til Swerje
thy hadhe han och ej flere mann medh sigh til Swe-
rie, tå han hemsökte sin Styffadher Konungs
Attil, än sina Kämpar, efter såsom jagh honom
förr sadhe, att thet under hans färd, hadhe thy
intet annat att vänta än ogiärda. Jagh pröfvar
och Haraldh Hildetans krigsfolck förr än såso(m)
han stridde på bravalla hedh, och gick ther
såsom jagh til förende warnat hadhe, alldenstund
han så fulhägadhe fadher ~~medh~~ sigh ~~hadhe andra hämn~~ styfadher hans
där af ont ~~hadhe~~ att widher fååt, alldenstund ~~thy~~ odhen, kom
i striden på Konungs ~~fadhers~~ Rings sydha.
Mann kan härutaf görligen besinna, att then
samme som these Historier så kårteligh införd
att han ju wisserligh hafwer haft fast bättre
underrättelser om wåra förfädhers bedriffter
ann wij nu i händer hafwom, af hwilka Hi-
Johannes sin Historie uthan twifwel saman
dragit hafwer, ty finnes och ~~these~~ samme han-
dlingar hoos honom beskrefne alldeles som här kort-
ligh upteknadt; om Konungh Rolf Kraka, uthi
hans andra book i ~~thet tiyunde~~ nittonde i thet capitle etc. Sa-
maledhes hoos Crantzium om Danmarks Konungar
i then första boken sextonde capit. om Swerje
Konungar i then första booken 19 capit. hoos
Saxone Grammatico ~~Crantzium~~ uthi hans andra book. Hwilke så ut-
wäsna, att thenne Konungh Attil och ~~Olof~~ Rolf Kraka ~~hafwa~~ hafwa
lefwat åhr efter wärdens skapelse treetusende fy-
ra hundradhe, för Christi byrdh femhundradhe fyra
40

Cronolog. Danica Svaningi 1650

fyratio åtta. åhr ~~utaf hwilket wi nogsamt sluta~~
~~kunne att wåre förfädher wisserligh hafwa haft~~
~~sine tidhe sagur och Historier uthi acht. och stadhe~~
~~högh åminnelse, samt om tidhraekningen någo~~
~~besynnerligh efterrättelse, hwar om man sä:~~
~~dhen handla will.~~ om Harald Hildetands
och Konungh rings uthi Swerie, skrifwer bijskop
Johannes i then 8:de boken i thet 8:de och följan
de capitel. Crantzius om Danskes Konungars
handlingar under boken thet tiugi förste
capitle. Saxo Gramaticus uthi sin 8:ende bok
~~och~~ thet, skrifwes hafwa lefwat efter wärldenes ska
pelse åhr 4250. för Christi bördh 302.
utaf thetta ~~kan~~ och sådant man nogsamt sluta, att wåre
förfädher wisserligh hafwa haft sina tidhesa:
gur och Historier uthi noga acht och stadig åmin:
nelse, såsom och om tidhraekningen någon
besynnerligh efterrättelse. Och ehwarom som
helst sökes efter sägner och wett besinna will, ther
man skall nij så underligit och sanningenne olijckt
förekomma, att the gambla Swedher hafwa sina
Historier eller förfädhers gambla handlingar och
bedrifter fast bättre kunnat bewara och behålla
uthi minnet än några andre folck uthi wärlden
allramäst man hida will then underwisningh som Fridrik
Lindenbrogius i sitt förtal öfwer Jordanis bok then
han om Götherna, skrifwit hafwer, framställer, i så
måtto: att man låter sigh nij bättre föra af nyatt
och ubändt sinne, och nij allt håller för osannings
som åtyinstone kommer något främmande, och nij thet
för

för omöjeligt som i förstone synes ogörligt wara
Ey bör vij akted för att ringa bewijs, att the vända
sina Historier fram för andre folck hälst hafwa
kunnat bewara oförvanskade, emedan the ock aldrig
swarare sett, inga främande folcks besökningar til thetta lands, så
that ingen intagit blif, skall hafwa, män twärt
om, fast många utflögh härifrån gångne, hwar af
hafwer the vändes fast bättre än andre länder
ther många folckes sammanblandningar skedd
äghe sine Historier och forna tiders dagar kunna
behålla.
Man kunde thetta med flera skäl widlyftigare
uthföra, män på thet vij ey wika utöfwer thet sta-
kar vij oss förr satt hafwa, uthan förbliffwa uthi wår
påbegynte upsåt, som intet ähr egentligen wåra
forna Historier att skrifwa, uthan såsom til ett för
tal, ~~tiltal~~ för the ~~k~~ i kopper afritade Runstenar, wij
i dagsliuset framte, något förmäla om Runarnes
begynnelse och uphorft, förän vij längre fra
skrida, til dess egenskaper, ~~g~~rätta bruk, och huru
man them rätt förstå bör.
Emedhan vij för thenskull, Runarnes uphof ma
och första ursprung leta, finner man ingen liknel-
til hafwa warit än Thor och Odin, them annorlede
Aser kallas, the ähr the första om hwilka
wåra äldste Historier tala, och en ähreminne säga hafwa
~~hafft~~ uthi minnet hos efterkommanderne behållit
in til denna tidh. Ty börjar Johan ~~biskop~~ med
rätta af them wåre första förfäders Historier, och
mäd theras härkomst wäl räknat ifrån Noachs söner,
emedhan

Seneca. Ep. ad Lucil. 44. omnes, si ad primam originem revocentur, a Deo sunt.

nyrdhan man en ingen ålder, och som förthem härutthi
landet ersarit hafwa, finner eller spörjer gätet.
Och är thet uthan twifwel så tilgångit hoos wåra för-
fädher, som hoos andre fålck sedhan thet hedniske
mörker öfwer them föll, att the sine ättafädher
sedhan för Gudhar dyrkadhe. Altså hafwer och
Thorr åminnelse blifwit uphögdt iblandh andre
afgudhar, och nyrdhan han för fålcket en ättafadher
och en kånna- eller läsre fadher ~~warit~~ hadhe, som
them förmodhelig en weghdeten ~~[illegible]~~ underwiste, hafwa the
honom til lofwordh, som theraf är ochså delter uthi
Månadher, månadher uthi wekur, wekur uthi wisse
daghars omskiften, och lärt them medh runes, skrift
och runar konstligen förgiöra ~~[illegible]~~ sine inswärtes tan-
kar, och til en weigh i hughkommelse kalladt then
första månadh uthi åhret, Thorrs månadh; then
fierde dagen uti wekan Thorrs dagh; och then
tridie stafwen uthi Runaradhen, Thorrs bookstaf.
Goje then annan blifwer Gor kalladh, hafwer
och iblandh afgudhar dyrkadh warit, och är nyorgin-
ligt ifrån thet namnet gog eller gogus Gother eller Gatrir;
ty thet Swenska tungomål lidher intet millan tven-
ne sielfliudande bookstafwer eller vocales, ett en-
falt G. hwarföre, skjärss intet Regula uthan regla,
ny tegula utha tagel, ny Goger eller gogo, uthan
Goje, eller Gother, och Gather, samt Gor.
Om thenna Gor eller Goje, skrifwer Den
gamble krönika om konung Oluf Digra uthi
Norje. j Vaitiodu war than forn lands sidr,
medan heidni war, at hafsum blot, skildi wera
at Upsalum at Gor, skildi thablota til fri

dar

vide exempla. Delicta

Dor ok til Sigurd kondungi sinom, ok skyldi innan
tygat söktia um allt Svia väldi; skyldu ther ~~a~~
tha ~~ok~~ vara ok tings allramanna i Sviidjod, tha
var ok tha markadr ok kaupstefna, ok stod vid

J Swerje war than forna landz sedh medhan hedn
domen war, att hufudh offrät skulle ~~stå vid~~
Upsala til Oden, ~~där~~ skulle ther offras ~~til frids~~ ~~sin konungi~~
~~och til seger~~ sinom Koningh~~er~~ til fridh och til seger
Dit skulle tå komma folck af allt Swerjes vid
ther skulle och tå hållas almans tingh, ther var
och ~~t~~ så marknadh hållin och köpstemna, kül ~~och~~
stodh en ~~ve~~ kü.

hic est. lagmans tingh. alias allra götha tingh

Göja hette och thorri syster, af hvilken Göjemånan hafver sitt nampn.
wille primen på Kiurstafven.

Ähr förthenskull likmätigt att Runorna af denna Thorr, eller widh hans upfinner ~~hafwa~~ warit, och uthi ~~bruk kommer~~, hwilken och eliest sijnes hafwa ~~hafwa~~ lefwadt uthi Nini the Assyriers Konungs tidh,‡ och kommer tidhräkningen således något när 'ens medh ofta bemäldh bijskop Johannes mening, som säger denna Thorr hafwa warit Noahs sons sona son.

Emot thetta ähro många som intala, och straffa Erke-bijskoparne Johan och hans broder Oluf därföre, att the ~~Runa~~ skrifternes begynnelse tilmäta högre ålder, en thet af godh bewisning bewijsas kan, och göra en sådan inlaga. Jordnandes uthi sin book om Götherna handlingar, såsom och Socrates uthi kyrkionnes historie L.4. c.27. skrifwa, att Ulphilas, eller then annorledes Gulphilas kallas, hwilken ~~han~~ lefde widh then som efter Christi bördh trehundradhe och sextio, ~~och~~ i Keisarens Valentiniani och Valentis tidh, och war Götherners, the som kalladhes the fina Götherne och uthi Thracien ~~bodde~~, Bijskop, hafwer först upfunnit then Göthiska skriften ~~[illegible]~~ och å theras mål skrifwit och förtolkat the heliga skrift; om nu så uthi sanningh ähr, att the Göther som sin härkomst utaf Skandinavien hafwa, aldra först uthi Ulphilas tidh ~~Runor~~ och book-~~hafwa~~ skrifwa konst lärt ~~the~~ hafwa, hwadh tro skall man tå sättia til thet som Oluf och Johan Arche-bijskopar säija, att the inbyggare som uthi Skandinavien bott hafwa, hafwa haft sin egen skrift förensåsom the Latinske ännu upfunne woro, thet ähr för Christi tidh widh pass et tusende åhr. The Pelasgia ännu ~~Där~~ til thet skäl, att denna konsten hafwer

‡ som uthi hela Asien för sitt wäldsame regemente undan dreff många fålck, hwilka ~~[illegible]~~ öjarne bebygde woro, och the som närmest in til den ~~[illegible]~~ sinstra skogen, widh satt hadhe, inga fram ~~[illegible]~~släppa wille, måste the taga den wägen som närmast war til widh öster sjön ~~thetta måtte skrifwas klarare~~

Vossius de Arte Gramatica lib. 1 cap. 4.

nij uthan

nij uthan sent förspörit sigh til them som uthi
Norlanden bott hafva.

Utaf denna inlagu, bör oss thesse tvenne frågor
förnämligast uthi acht taga. först om Runa
Skriften bör hållas för äldre än the La-
tiners skrift, til thet andra om [illegible] haf-
warit uphofsmannen til samma skrift

Ingen kan kallas klok uthi then sak han
nänn nij hafver underwijst warit, eller och sielf
dess egenskaper och omständigheter nänn nij ransakat,
så kan och ingen hållas för wara förfaren, uthi
tingh them nänn nij ähr wänter. Will man så-
lunda införa, som Runa~~rne~~ bokstafvar, skulle
hafva sitt ursprungh, lika som the Grekers och
latiners af the Feniciers skrift, så borde man
bewisa, att Runa bookstafvarne hadhe sådana ordningh,
skipelse och tydningh som kummer öfver ens med
the Feniciers, eller åthminstone, att uthi them måtte
finnas någon likhelse til the Grekers och latiners
skrift, som utaf the Feniziers utsprungne, som
förmenas att effter ~~the~~ ~~gö~~ Grekers och latiners, skall
the Göthers wara dik~~t~~tadhe.

The Greker hafva sin första bookstaf Alpha A af hebr.
stafven Aleph א. ~~the~~ dhen ähr the latiners A. beta
eller vita B af hebreiska beth ב, dhen ähr the la-
tiners b. Gamma γ af Gimel, ג dhen ähr the latin.
g. delta δ dådhen ähr the latiners d. och så öfrige ~~hela~~
bookstafva ~~uthför~~ enkan igenom. Män the gam-
Nordher och Göther tekkadhe sine stafvar fast
annat wijs, tal ordningh och skipelse

ᚠ ᚢ ᚦ ᚬ ᚱ ᚴ ᚼ ᚾ ᛁ ᛆ ᛋ ᛏ ᛒ ᛚ ᛘ hvarom ~~än~~ uthi
f ú th o r k h n i a s t p l m. igen sedhan [illegible]

Skulle nu sådant naturligen wärit tilgångit, at
bokstafwa konsten, och annor bokeligh lärdom
wij hafwa uthaf ther småningom förkofrat sigh,
och såsom krupit til the lands mot Norden
~~bo~~ ähre belägne, thå wore wisserligh under-
ligt, hwi the icke först hadhe wälkatz til them
~~uthi~~ uthi Tyslands bodder, hwilke uthi Taciti
tidh, som under kejsaren Adrian lefde, platt
ingen kunskap om bokstafwa hemligheten
hadhe. Thet johannes ~~Annius~~ diktar Tuisko[+]
Noachs son, lärer Johannes Vossius, som förmanar
att intet lätteligen ~~fattia~~ tro til ~~att~~ ~~som~~ thet denna man säger, hwil-
ken af sielfwa lögn ihopalagdt war. Män sedan
igenom then kunskap the finge medh the Grä-
ker, begynte the at skrifwa Tyska medh Grekiske
bokstäfwer, ~~hwilket~~ såsom Lazius förgifwer,
och förmenar sigh kunna bewisa af kejsar Julij
skrifter, att the Tyske tå redha hadhe haft
Grekisk skrift, ehuruwäl ~~Wolf~~ Hemius där
emot talar, att hos Tyskarne, ähr först uthi
Karl den storas tidh, Grekiska skriften uthi
bruk kommen, såsom och bewisligit ähr att
[illegible] långt efter Christi tidh, skrefwo the alle sine
wetenskaper, bref, och hwad the medh ~~medh~~
skrift tekna [illegible], medh Grekiske bok-
stafwer, doch på sit Tyska tungo mål, tij bekänner
Willichius, och Michael Neander af wisso, at
the först uthi Kejsar Rudolphs tidh af Habsburgh
widt fräjdat [illegible] 1282, begynte att skrifwa
~~Tyska~~ ~~breef~~ medh latinske bokstafwer. etc

[+] och att Tyskarne tå redha ~~lärd~~ hadhe läst, skrifwa

Vossius de Arte Grammatica lib. 1.

Polygraphia lib. 6. de triplici Francorum Alphabeto.

1

forna

Till thet andra, will man tillse och besinna, men
hwadh skäl bewijses kan, om Ulphilas för the
Götiske Runa skriften rätta uphofsmannen
wärdas och hållas bör. Denna Ulphilas som
stundom warder nämbder Gulphilas, och uthan
twifwel ilandz sitt folck kalladhes Ulfila
~~[illegible]~~ eller ᚢᛚᚠᛁᛚᚱ som ~~står~~ finnes å stenen i Val-
tuna kyrkiowägg; han war en Biskop hoos the
Göther som bodde widh Ister eller Danubij
flodh, och lefde widh åhren Christi 370.
han tolkadhe och wände all then heliga Skrif-
tin på Götiska, then han och medh runom skre-
fwen tilmätes fördenskull, att han then
Götiske skriften först upfunnit hafwer
eldenstidh the Göther fått att skrifwa, tå
alldra först, och igenom en sådan händelse
hos andra kunnigh och uppenbahr blef.
Män huru ojämlikt och sanningen likt, thet
wara kan, warder hwar som besinna will, ty
att the äldste och rätte Runornes eller thess ~~[illegible]~~
skriftz bookstafwa namn, ähro alle af hed-
niska tydningh och bemärkelser, thy lika såsom
första och andra Månadherna uthi åhret, nästa
dagarne uthi weckunnomme allt ifrån hedhendo-
men hafwa kwarhållit sina namn, hwilka
~~thet~~ afgudarnes namn bekänt hafwa, så ähr
medh Runorna tilgångit, att the allt ifrån
hedhendom och tima[?] än i dag sina första namn
behålla, och finnas bewaradhe såwäl uthi

Dy

om thenna förtolka
the bibelskriften
mijnket[?] volatera
nus, män wiste
är tå intet hwar
den låg förborgat
General Königs-
marck han hwar
igen tå Prags
öfwergick och
kom medh thet
ansenliga Biblio-
thek til Stock-
holm. män åter
förkommen,
och uthur landet
fördt, som mer-
nod til hålland
~~[illegible]~~

tyda, ~~thet~~ äfr gemena man ännu, som uti
böcker ritade och bestrafar. som ähr, Thors,
Odens, Friggs, Lagor. etc. och hwilka framledes
anskanneliga handlas skall. Hade nu Ulphilas,
som en Christen man ~~war~~ och Biskop war, warit
första Runskriftens upfinningsman och diktatare,
troligt war thet, att han aldrig att sådant åthalt
och sinnrikt fostret hade betecknat med hedniska
namn, och ther bockstafwar, med hwilka han acktade:
de att skrifwa then heliga Skrift, ohelgat med
af Gudars ~~[illegible]~~ märkilser. ~~Hilla medan sig~~
~~förledt~~
Hilla medan och såledis tilgifta, som Runaskriften
~~med~~ Christendomen, kunde warda hit uti landet
inkommen, och bockstafwarna sedan här[10] bekommit
hedniska[11] namn,[12] det thet som [13] ~~skrifwarn~~ ~~konsten~~[14] mähra fegnadt,[6]
[7] än then Christna[8] tro. Så ähr thet att förlägga
med att lika, och jämngått skäl, nämligit, att wåra
förfäder som hårdhena woro, ~~så snart~~ ej långt efter
the hörde Guds ords predikas, läto the snart sin
hiärtas kraft hwad them hade thet heliga ords, och
gudast af ~~e~~ en brinnande kärlek til then helga
tro, och then Christna Gudstiänsten, ~~[illegible]~~ kraft, sköras ~~[illegible]~~
~~efterförde~~
~~the~~ eller tecken och åminnelser som af hedningarne
upsatte woro, ändstörste the stenar, som wi kallas
Runstenar, ~~h~~ hwilka ~~öfwer~~ ~~them~~ the öfwer sina förfäder ~~[illegible]~~ grifter
stält hadhe ~~[illegible]~~, och många uprest til åminnelse sin förrän
~~[illegible]~~ woro, ~~i krig~~ förmer ~~och~~ hafwa woro ~~bör~~ förkunnar,
~~och lade thes~~ the samma stenar sedan under kyrkior och andra hus til
grunds

grundwall, un, skälpta under broor, och uthi strömar,
som doch theras föräldrom til ähra uprästa woro,
tij kan ej wara troligt, att the ~~sig~~ som medh sådhan
nit umfattadhe then Christna troo, ~~kunde motta~~ skulle
lidha ~~att~~ skriften ~~fa~~ som thet förnämligaste medhel, ...
hwarigenom Gudz ordh blifwer wärdeligha förwa-
radt, blefwe wanährat medh afgudha namn.
Och alldenstund någon här emot säja kunde, att
Swärje blef ej så innan så hårt lidh alldeles stält.
~~Man måste därtil säja ja~~. Män the folk som
så länge stodo emot Gudz tiensten, woro skogs
byggiare och bodde afsidhes, tij kalladhes the
af them christnan hedningar, för tij the uthe
hedhes bodde, och lefwde uthan wishet, ~~gofwo ganska litten akt om~~
the bokstafwe konsten til förende ej lärt hadhe, tå
ganska litten winst och åhåghe om lärdom *
och skriftens wetenskap. B

Så kan också nogsamt bewijsas att runaskriften fast
länger uthi bruk, här uthi landet warit hafwer
än ifrån then tidhen Christendomen först hi-
inkom, som görligen synes utaf wår the älsta
lagh böcker, besynnerligh wästgötha lagen, uthi hwil-
ken månge runske bokstafwer ihopa medh the la-
tinske worde inblandadhe, såsom ᛘ. för man
eller mann asom oftast finnes. och ähr ett tecken
där til, att samma laghbook, ej långt in ~~efter~~ uthi Chri-
stendomen måtte hafwa skrifwen warit. tij förnämes
Där och om Gudna hashmann. Lumbor, af hwil-
ken ähr Lumbs lagh kallads, förtij han sigh ...
hafwat och gjort en myckin lot af lagen warm ha...

* att så i sanningh var, måste man bekla-ga

fadir föddir i attungium, ok där liggr han i anom kollä.

Thet finnes och beskrifwit uthi Konungs Birgers förtal til Uplands lagen. Lagha giärthir war wigher Spa, hedhin i hedhnum tima: han war utsänd af Ingiäld Wärdz Koningx. Huat ær wir hittum i hans laghsäghu ær allum mannum thærflict ær, that sättum wir i bok thessa: that otharft ær ok tungt ær, that wilium wir utan lyktæ.

Utaf sådana bewijs och flere andra, kan man så döma, att the Swenskar och Götharne hafwa hafft sin egen skrifft förr än wårt fäderneslands medh then heligha ~~tro~~ Christna tro och lära wälsignat och benådhat worden.

~~Dit bör~~ Man bör och noga se til Jordanis ords, som sielf en ~~Göthe~~ Göther war, och wiste därföre bättre om sådant att berätta, än Socrates och andre som fremmande woro. Hans ords ~~Där~~ hwar han om Ulphila talar, lyda intet annorledes, utan, quod minoribus Gothis dicitur literas ~~invenisse~~ instituisse. Hwarest hans ords nu äfwer om Götherna i gemen, utan om the små Göther, och kunna be:te Jordanis ords lika uthtydhas, att Ulphilas hafwa the små Göther ~~öfwat~~ uthi Skrifwarkonsten, öfwade, ~~heller~~ men att man af them thet beslutha kan, att han allra först ~~the~~ then Göthiska skriften, skulle upfunnit ~~hafwa~~ och inrättat hafwa.

i/ han war hijt adscribe ex exemplari

[illegible]

NB ~~D~~etta, skall läsas näst efter märket ☉

~~Hwadh tidh Runorne eller Runaskriften först uthi förakt ähr kommen och blifwit afskaffad.~~

Hwadh tidh Runorne först uthi förachtt ähre komne ähr lätteligh att säja, män at hwadh tidh the aldeles hafwa förlagde blifwit, ähr ey så girt att uthfinna, den stundh där medh ey uthan småningom tilgånge ähr. Then Romerske Påfwen, dhär medh hans the Christna tro hafwer sökt att förwidga, hafwer och altidh dhär hoos haft ett afseende in på sin egen nytto, sampt myndigheets, och sonderlighe dess förkofringh och stadhfästelse. Sådant sitt upsåt dess ~~bättre~~ att befordra, hafwer han under ett heligt sken, öfwer hela Christenheten beflitat sigh till ... medh sin Påfwiska lähra tringh planta the Romerske skrift. ~~under~~ gemena sådant och under ~~fromt~~ listigt, så som under heliga Slöjor bedeckt thet påfwiske ill... fundh fast then ganske Christna wärden, och tå straxt af begynnelsen ladhe grunden til mehra wäldsamt enn Gudheligt regemente och medhan hwar sijkte utur thet hedna mörker, til thet nyss uptända Saligheetens liws, läto the godhwilligen uppå sigh bygga, af th... som sigh för Gudz Apostlar och lärare uthgå... Sådane och och bijrdor, att ~~af~~ sielfwe thera och efterkommande begynnelsigen, under them sedhan förs... hafwa.

Denne flock (hald) eller Capitel skal sedhan införas och följa efter dän flock som han dhär ingen ... och sedhan s. glömske dömnit

som Historier hos the forna Göther och Svenskar ~~för~~ förr inne uthi wirket skrifvit hafva.

~~Men~~ och af en brinnan ifwer ~~til~~ och kärlek til then kristna lähra

Een ytterligare bewijs att skrift af hedna tima hos the gamble Nordher uthi öfningh warit hafwer, medh en förteckning af them namnen som man finner, effter Nordher therhos Poeter och, thet är historie skrifware warit hafwa. †† Skalder och

Thet wore en fåfängh mödo, och en onödigh tingh, att beklaga then skadha del wij lidit hafwom igenom the skrifter som förspilde ähro, om man icke där hos lägger winningen til och ömsorgen, at them åter på bättre komma och uthi liuset igen, som en bättre skipnadh, effter månge tidhers förändringar oß til underwisningh och fromma bewarat hafwer.‡ ⊙ thet igenom aktandes bådhe att bewijsa, thet skrift hos the gamble Nordher ij en nij updiktadh konst ähr, nij heller af androm til låntagen, uthan af urminnes tidh (som ett gammalt sätt ähr att säija) ithet [illegible] i bruuk warit. Såsom och them medh upwekia them, som sine förfädhers gode sedher ächta, och sigh til att efterdöma förställa, att the måtte allsting wijka ifrån then stora hopen, som nu uthi wårt kiära Fädherneslandh, fijkar effter främmande sedher, i thet the sig [illegible] lärt medh främmande umgå och tala, att the sine modhers mål näppa förstå, hwarigenom the hos them främmandom blifwa hållne för olärde, hos sine egne för okunige.

‡ tywälle wij här framdra och korteligh namngifwa innehållen af the afskrifter som oß nu i bespardt ähr ⊙

wilja

Man behöfwer intet att läsa främmande tal när thet intet skeer moderlmålet til förakt. män här om skall handlas uthi första föresatt.

Såsom alla bokländer folck, the sina gärningar
och bedrifter, sigh til åminnelse hwad efterkom-
mandom skola welat genom skrifft bewarda,
the hafwa them låtit antingen uthi dikter och
rijm författat, eller och igenom jämnlöpande
berättelser, hwilka man Historier kallar, be-
tecknat; alltså finner man och hwad the forn
Swedher, theras handlingar, antingen utaf
Skalder beskrefne, thet är Poëtis, som i-
nom konstighe dikter actadhe läsaren up wäck-
til större [uppmärcksamhet och] flijt, eller och af Fredher, thet är
Historicis ~~the hwilka historier eller tidhesagur~~
~~[illegible]~~ [skrifwadhe], ~~thet är~~ ~~ordentlige~~ [förtälljande genom landfärdher] berättelser the tingh
~~som~~ [påsatt the] sigh tildragit ~~hadhe~~ ~~hafwa~~.
Att poetiskt dikt ~~uthi~~ [förr] eller ~~Rijmkonst~~ [flera] för uthi bru-
wit hafwer, än Historier och tidhesagur, ähr en
allkunnigh tingh. att och Skalder eller Poëter
hoos wåra förfädher, förr än Historici och Fredher
begyntes, ähr klart att bewijsa. Ej will man för
om the äldste Skalder handla, hwilka desslikes hoos
Göther som uthi bruk woro, hafwa flerarot mång
ähr för ~~[illegible]~~ [Christi] tidh. som Jordanes fastligen be-
wisar om them som utaf Skandien uthgångne
woro, där han säger: Ibland them war Poëterij
eller Skaldskap så i öfningh och allmänt, att gem-
ne mann, sina konungar och förnämligha hieltar
bedrifter, förnemblighst dikter och rijm behålla
ett odödeligt minne. Straxt där efter i högstu
mer han om eldre Skalder, eller wättare vate

de rebus Gethicis.
Carminibus, pene
historico ritu in com-
mune recolitur.

thet äher Visorr, hwilke han widh namn ~~nämner~~, Ethespamarä Ethe spamar, ellr spamadher, frithigerna, och vidicula. Om ~~[illegible]~~ thet höfs ey wart upsatt ~~[illegible]~~, hör omständigheter ~~[illegible]~~ att handla, uthan bespara thet til att annat ruhm, allenast man ~~kortelige~~ påminner, ~~man~~ att ey olikt synes, thet ~~att~~ thenna Ethe hafwer warit then ffrome Ethe, som hoos Skytherne ey långt efter tungomålens förbistringh uthi Babel, lefwat hafwer, och blifwit kallads af grekerne Prometheus, som gemenligen skee af them som okunnighe äre uthi thet Göthiska målet, att the läsa P för E, och man i ~~trykte~~ böker igen finner hoos främmande Fadher wår, för fadher wår, här hwilken medh ~~[illegible]~~ hafwer hwar sin tanka frij. Män att Ethe spamär äher ett ~~[illegible]~~ ordh som the inrikes Göther allgemeent hafwer warit medh then uthwikisten hafwer ey widlyftigare att bewijsa. Så hafwer thet sigh och medh frithigärnd namn, och ey thet framledes ofta worda igen finnandes å följande Runstenar. Vidicula äh af lika art, och diminutivum af Wedrika; hwilket namn och allgement och mer ther til brukat hafwer warit hoos wåre förfädher, ~~och~~ läses ~~[illegible]~~ offtast uthi böker, och siunges än uthi gamle Kämpewisor.

Såsom Jordanandes äher kännar, att the gamle Poeter som hoos the uthwikte Göther wore, hafwa uthi sine dikter, them som sedhan historier begynte att skrifwa, gifwit til thwas skriffter Materiam och namn, uthi hwilke ~~[illegible]~~ them förskiner tidher ~~[illegible]~~

Ante quos etiam cantu majorum facta modulantibus chitaris canebant Ethespamare, stanala, frithigerna, vidicula quorum in hac gente magna opinio est, quales vix heroas fuisse, miranda jactat antiquitas.

och bedrifter, och förändringar hafva hända
thet the efterkommandom ifrån sine skrifter til för-
varings befallade hafva, så hafva desslikes the gödhe som
the medelste Östgöthe Historier författat
hafva, att the, i lika måtto, af elste
Skalder sine tidhesagur hafva samkat och ef-
terkommandom til minne förwarat.
Thet bär Dännen Saxo Grammaticus ut i förta-
let til sin Danske Historie, och Krantzius
thet samme märkeligen berömer, och taghet thet
för ett fullgått skäl, huru hans historie bör
hafva vitzordh. Johannes Magnus, then wij
här tilförende hafva kallat, Johan Biskop,
hafwer giort thet samme, och många för hono-
mlandh huilke, wi medh rätta förtrödhe ifrån
som Sancte olufs, Konungs ut hi storie, histori-
skrif, huilkens berömlighe wärk tidhen ofta
förgjemmat hafwer, män hans minne wärder
nämna, som och en sådhan aktadh skatt, efter-
lefft, missunnat. tjenlikt vij någongen til hans
book, här förtörligare införa, huadh
som wij til dätta wårt förehafwande tienligt
fingit hafwom. Rita hefi ek latet fra wis haf-
dhi konunga thera, er wili hafa haft a nor-
dhr londum ok a dan, ta tungo hafa mælt; sva
ok nokquarar kynslo fädh thera, efter thvi sem
ver hofum numet af frodum mannum ok
enn är sagt i forn kvedum, eda i langfedga tolo,
Fin

sind thar er koningar hafa hadit ätter si=
nar. Tiodolfr en frödi skald, er sumer kalla
en Hwinverska, orti kwädi um Rognwalld koning
son olafs konungs af westfold, olaf war brodir
Halfdanar swarta, fadhir Haralds ens harfagra,
i thi kwädi ero uptaldir XXX langfädga Rognwalls
sagd nafn hwers, ok swa fra dauda hwers thera,
ok er talit alt til Jngunar Fräis, son ~~Nia~~ Niardar‡, ~~er Hvidnir~~
Sagt er thar ok fra dauda hwers thera ok
lägstads. Annat kwädi orti Eiwinder Skalda
spillar um Hakon jarl, en Rika Sigurdar son,
ok taldi han langfedga til Sämings, er sagt
er at wäri Jngunnar Freis, son Niardar. Sagt
er thar ok fra dauda hwers thera ok lagstad.
That äger förtält å wårt brukelige tal || Uti skriften
hafwer jagh låtit af begynnelsen, the koningars
tidher som Regementet hafwa haft i Norlanden,
och hafwa talat medh Danskt tungomål, ~~d~~ esple=
kat och någon kunskap om theras beföringar,
efter såsom wij förnummit hafwa af Historie=
skribenterna, och til förende hafwer warit
sagt i gamble poetiske dikter, eller slekte
registren, uthi hwilka finnes, hwarifrån
Koningarna hafwa tagit theras ätt. Tiodolfr
en Historisk Poet, then som blifwer kalla en
Hwinverska, begynte sin dikt om Ragwald
konings, Koning olufs son af westfold, olof war
brodher Halfdan swartes, Harald den hårfagers
fadher

‡ er Hvidnir
menn kallede
Ond sin.

hadher. j den dikt äher uptecknadhe tretio Ha-
ralds förfädher medh theras tilnamn, och desslikes
om huar theras dödh, och äher the alle uprächna-
dhe alt in til jngunnar Freis, then Hedninga-
na kalladhe sin Gudh. En annan dikt begynte
skoeten Eivinder om Jarlen Hokon, den Rike
Sigurdz son; och uptalder han förfädherne til
Swenningh. huilken äher sagd, hafva warit
jngunnar Freis, fierde son, där äher och betek-
nat, om huarr och en dödh och lägerstadh.

Där ~~äro~~ wardar om manga flere hädhans Skaldre eller poe-
ter uthi bemälte book gätit ~~omtaladhe~~ ~~nämngdhe~~, af huilk-
en man ~~them~~ theras namn allenast införa vill, som ofterst
warda omtaladhe. Sighvater Skald, Tord Sig-
hvalda son af jslandh, kom til Sankte oluf då han
frydadhe emot Hedningerna, och blef antagen
för hans hofjunkare. han begynte at kuedha
om Konungs olufs dygder, men konungen som ~~hade~~ war
~~et~~ höfwisk och tuktigt sinne, förmätte ej höra sitt
egit beröm, thy befalte han Sighvater blifva thyst;
Sighvater kuadh icke dessmindre, tildess konungen
ärnnuie af hans konst, föräradhe honom ~~fe~~ en
rings som ~~be~~stodh af en half marck gull. Dan
Sighvater hadhe och warit hoos konungs Knut thå
Rike uthi Engelandh, och rammt ~~t~~ där mijck
prijs, män hoos Sancte oluf en högre upsat, thy
giorde honom til sin Stallare, thet äher Marsk
eller hofmästare. hans dikter warda uthi sa-
book ~~att~~ ofta iteradhe ~~och~~ eller nämde, och ofta införde
ty 4 dän

Där nämnes hans Näsia visor, som innehålla Sancte Olufs
krigh med Swän jarl, där införd Knutz drapu,
Bersöglis wijsa, samt flera visor, hans dikt om
Erlinger jarl Skiälgs son, hans Erfi drapu om Sancte
Oluf, och mitt några flera.

Sigvatrs ~~[illegible]~~ systerson, war Ottar
Swarti, han war Oluf Swänskes, sedhan annars blifwit
Oluf Skötkonungs kallad/ Skald, och ~~[illegible]~~ nyås manintet
twifla, att icke han the Swenske handlingar, den
tidhen han här uthi Swerie dwaldes, uti sine
dikter hafwer författat, ~~[illegible]~~ hwilka genom efter
kommandernes oaktsamhet förkomne, äfwen ~~[illegible]~~
thet han skref om Sancte Oluf, och hans drapu
om Knut den Rike, ~~the~~ finns i glömskan ~~[illegible]~~

Gizur Swarti Skald, war desslikes Oluf
Skötkonungs Poet, män hvad han skrifwit
hafwer, hafwer ej ~~funnit~~ [illegible] mildare skipnadhen Ottars dikter.

Gizur Skald, Gullbrunna fostri, han war Sancte
Olofs Poet, honom tillika medh Tormodh och Tor-
finnur, lät konungen * ~~[illegible]~~ [illegible] Skioldborgh, thet * tå han gick ~~til~~ ~~slagh~~ sista gången til slagh
ähr, ~~uthi~~ ~~thet~~ att stode uthi, uthur hvilket Poeterne
från ~~[illegible]~~ och [illegible] slaktningen ansee, att the sampt
fältslaget skola til prisa och sanfärdeligen beskrifwa
kunde.

Thormodh Kolbruna Skald, hafwer giort ~~[illegible]~~ månge
och åtskillige dikter, hans siste ~~[illegible]~~ sångh war
å then dagen hans konungs föll, ty böriadhe han ~~[illegible]~~
~~then dagen~~ same mången medh en dikt, hwilken man
här införa will.

Dagur

Jager är upkomin, dÿria hana fiadrar mal er wil
mogum at awinna erfidhi vaki oc awaki, haufud aller
ener öztu adgils of finnar. har en hardgreipi hro
sciotandi. ättum godh männ thorer ecki flÿia.
verka ek ÿdher at vini ne at vifs runum, helder
veck ek ÿdher at haurdum hildar leiki.

Man kan säja att ämnet ~~war~~ rasa såsom Skaldens
Thormodr sångh. tÿ straxt hoos, där Sancte Oluf blef
slagen, wart han och skuten medh en pihl, och bröt
han sielf medh att sitt modh arf, skaftet af, och
kom därmedh til en läkare, [illegible] män hon kunde
intet draga järnet åter som ~~fast satt~~ insunkit war uthi hans
stora sidho, tÿ ryckte han thet sielf uth, och där
medh ändadhe sitt lif.
Bersi Skald Torfe son, som ~~stogh~~ kom Sancte olof til fångs
tå han öfwer want Swen järl.
Jormund Skaldmär, skref om konungs Haralds
harfagra.
Thorodur Kolbruns son, skref Erils drapu.
Sigvard Skald, skref om Swen jarl, som rågerade
Norige näst för Sancte olof.
Halfvardur Harekson bläsi thet ähr läspar, skref
om konungh Knut then Rika.
Torder Skald, Siarekeson, skref arvi drapa
om Sancte Olof. Som ähr kallat och Rodha
drapa.
bjarni

Biarni Gudbrand Skald, skref om Kalf Jarl
Arna son, som stridde mot Sancte Olof tå han föll.
Hallwardsson Skald, skref Konungs Haralds, ~~drapu~~
som war Sancte Olofs brodher, drapu.
Arnor Jarla skald, skref om Rögnwald
Brusa, Jarl, och landwärna madher i Orkneijöar
Einar Skula son, skref Drapa om Sancte Olof.
Gutorm Sindri, en mijkin Skald. Han war dör
til Drifugre, thet ähr mektigh, och ättstor,
högbårn. Han lefde uthi Harald Harfagres tidh,
och efter hans dödh förlikte medh sin mijndighet
~~förlikte~~ ~~then~~ stridighet som upkom mellan Erich Blodyx
och Haldan Swarte.
Thorarni Loftunga, desslikes en Skald Mikil,
han war medh Konungs Knut Hin Rika. Danmarks
Konungs. thy skref han om Konungen Dräplingi
drapu, och fek för then til förähringh, femtio mark
Sölf. Sedhan skref han om Konungs Knutz
färd til Norje, (then han kalladhe) ~~Trögdrapu~~. och därefter ~~Sedhan~~ Glälongs
qwädha om Konungs Swen Alfifo son, som efter
Sancte Olof regeradhe uthi Norie.
Brynulfr Ulfaldi. en gaufugr böndi, thet ähr, en
förnämligh inwånare. och ~~Sancte~~ Konungs Olofs synnerligaste
wänner, ~~thy gaf~~ och hwarföre gaf Konungen Honom ländmans namn
i Norje, och ~~ther~~ dessutom til julgåfwa ~~ett~~ swärdh gullbuit, thet ähr
medh gull besat och prydt, ~~och så~~ medh ett helt bijdalagh
som Wetalandh heter. thy kwadh Brynjolfr wisa, til huilka
then orda stefet ähr. Bragningr gaf mer brandh
och Wetalandh.
Warda ännu flera nämde uthi öfwan bemälte bok
~~för~~ hälfter

~~hållit~~ ~~genom~~ ~~man~~ ~~man hafver igen funnit~~
~~som~~ ~~för sin poetiska dikter och konst~~ sin ämin[illegible]
~~hwad~~ til ~~ther kommen den luft~~

Hwilka dikter uthi samma Historia blifwa uteradhe
til wåra tidh kallatha. Doch, hafwer man intet af nödhe
hållit alla här in föra, uthan man will medh thessa all[illegible]
nast påminna och til sinnes föra, när uthi en book
så många worda nämnda, hwadh man skal tenkia
den boken som fördomen äro; och om man ik[illegible]
därutaf, skall sålunda döma och sluta kunna, at th[illegible]
som wåra forna Historier samkat hafva, omm[illegible]
the monde icke hafva haft för sigh skäl och bewi[illegible]
på hwilka the sina skrifter grundat hafva.

Man will til öfwerflödz ytterligare införa af the
Skenske olavi Petri krönika, som nu hoos många
finnes, thet han om sådane hedniske dikter talar, o[illegible]
säger att fordom war så i bruuk, att mann om th[illegible]
som manlige gärningar och märkelige bedrift
hadhe giort, diktadhe sagur och wisor, som the ka[illegible]
ladhe kwidhe, eller kwädhen, och under sådhana dikt[illegible]
samt blomradhe them medh fabler och förtackta
ordh, läggiandes them stoor æhra til och prijs, som
thet förtient hadhe. Och alldenstundh mig ~~[illegible]~~ nu fo[illegible]
händer faller att skijka allmäst ~~af~~ ~~en~~ sådhan kwidha bo[illegible]
skyns mig ey orijmeligt ~~utaf~~ en kort summa orsinlighe[illegible] af
samma ålderdomens afkefva här hoos följa låta,
Utaf hwilken man och döma kan, att the forna
Skaldars konst, ey hafwer warit uthan ~~att~~ sin[illegible]
wikt fundt, aldenstundh man kan här uthi thet
lilla numer görligen skönja ~~[illegible]~~ til fyratio handa slags wi[illegible]
eller verser, och hwar dikt medh sin särdeles titel ~~[illegible]~~
~~eller inskrifne ordh~~ och besynnerlige bragder. Dikts
bok[illegible]

bokenes titel eller inskrifvelse ords, finnes,
Hattar lykel. första titulus, borda Hatter.
Skyllor att skrifva, lyckt ok skatnom ~~vær~~ vera thenne vilia nyt mal vanna, forn fröda let ok fram um ~~borinn~~, eft ther vilit heirt hafa.

~~Dróttkvæd ...~~
~~... Genera~~

andra dikt heter gundiu hatter. ~~V~~ Viðlin draughent, och hendlage om Atle. fierde om Helge Milde. femte om ~~fimte Mönestarpor~~ Ragnar. Siette Holzdragur om Ragnars barn.
7 Mönestarpor, om Skioldungar.
8 Hin dyri hatter, om Gramar.
9 Hin grön ~~ly~~ nyste hatter, om Sigurd.
10 ------- om Huntserker.
12 -------------- Skiðdargs saga.
13 Haydrops hatter, om ~~Lindungs Kring om Jutar Dráp~~ Sioðungs Kriff
14 Kimlabond, om Jutarnas Dráp
15 Nahent, om Hagbard och Jösur.
16 Rimsenge, om Fridlef och Jutars fall vid Sunds Röfva
17. om Adle olofson, och hurú Jutar föllo, desslikes om Danne Kamer.
18. Alttent. hurú Allþydha eller allmogen oftrenda le froor af Onds, och om doglings, Oldings och brajundings.
19 bal~~kar~~ lagar, om Helgi ok Jöfur.
20 Radsvú hin minni, om Harald ok om Jota, thet ahr Jüta, Koningen.
21. Sexton mält, ett hältflags ~~lift~~ med art beskrifit.
22 Nisso hottar.
23 Cuppa minni. =

24. Rûnhänt. om Rolf Kraka.
25. Halfräfft.
26. Hattlaüs. om Konungh Erich Segersäll.
27. Hadar lagh. om Olof.
28. Refrönner Hin märr,
29. Jofurmält; om Styrbiörn.
30. lang lorkom; om Harald Harfagre.
31. all styft, om Erik.
32. fragda lagh; bryskifore att fält slagh.
33. dunhänt; om Haralder, Hildi, Grunnar (Gunhild
34. Lie Sagiande; om Svain.
35 …… om Knut.
36. …… om Sönster, och Sönstom, that äre Svenskom här, och danskom bräjörom,
37. Konungar lagh, om Olaff Hin han fydadhe mot the Engelske
38. attmält,
39. Hal näfft,
40. alax hattr,
41. Sialf hänndt,

Föruthan Ahr Skalder eller Poeter som wi finne omgätit uthi böcker, så hittas och theras namn och åminnelse på Runmerl och Stenar. å Runsten i Wasbo. ᚢᛏᚱ: ᛋᚴᛅᛚᛏ: ᚱᛅᛁᛋᛏᛁ: ᛋᛏᛁᚾ: ᚦᛁᚾᛋᛅ. etc.
Uter skal uprest denna Sten. etc.
på Svartsiö, widh Hillersiö. ᚦᚢᚱᛒᛁᚢᚱᚾ: ᛋᚴᛅᛚᛏ: ᚱᛖᛏᛁ: ᚱᚢᚾᛅᚱ: ᚦᛁᚾᛋᛅ.

Såsom man sadhe, att efter Skalderne hafwa Kro-
nikorne begynt. thet äfr efter Forterna, the
historier och tidhe Sagur, skrifwit hafwa; så kun-
de man och the berömmeligaste här in föra,
af historieskribenterna
~~hwar, skrifter~~ oss tidhen mån förgiömat hafwa.
Män aldenstundh ~~thet~~ [om them] kan ny uthan [något] widhlyftigare
~~för om komma~~ handlas, will man [nu] ~~[illegible]~~ [wika tilbakas] ~~närmare~~
til ~~fört~~ förre satte upsåt, som äfr om Runaskrifterne
~~historie, bruk och~~ ryn, skapnar att tala, ~~uthi thet förhoppandes att där~~
~~Tidhs lijstidhen förekommer~~ [illegible] här, först
om Tidhs ~~lijstidhen~~ [lijfsart] förekommer, hwar af wåra
forne historier the förnämligaste uthi korthet
fram bära.

+ medh tidhen

Hwilkedhes Mann bör förstå, thet
~~Ärkiebiskopen~~ Johannes Gothus Sager
sigh af Runstenarne hafwa hafft [någon] me-
dervättelse til then historie han om
the Swedher och Göther, skrifwit
hafwa,
Ärkiebiskopen Johannes Gothus uthi förtalet
til the Swedhers och Göthers historier, 8 cap.
Säyer att the forne Swerikes inwånare öfwadhe,
sine förfädhers märkeligha bedrifter, att för-
fatta å sitt modersmål, uthi ~~Rijm~~ Rijm och Poe-
tiske dikter, hwilka the upstalde uthi gäst-
budh och samkwäm, ungdomen därmedh att upwä-
kia til lijka dygder. Desslikes att the låta

sådhan

Södhans Hieltars lefwerne, uthi hällor och stenar
~~ingrafne~~ til ewigh åminnelse ingrafwade, Af hwilke
han til then Historie, han om sitt kära fädhernesland
beskrifwit hafwer, hafwer nu bekommit en
ringa underwisning. Thet sama bekänner han
ochså uthi ~~the~~ then fierde bokens, första capit
Såledhes; Nu wil jagh komma åter, til the Swedhers och
Göthers handlingar, och granneligh igenomleta
nyia och forna fädhernelandzens Krönikor, samt
~~ut~~ öfwer se the gambla Runstenar och Kämpawal,
å ~~hwilka~~ konungarnes namn och åminnelse finnas
ritadhe, såsom och, lita til och bestyrka ifrå munt
Swenske wisor, och dickter, medh alla the stycken
och äfwentyr som allredan migh uthi thetta upsåt
til hielp öfwer ~~hwilket~~ hafwer. Thet ähr, kortligen
hans godhe ~~upsåt~~ möijagh at bettydha, ✝ anwända all möijeligh
flijt, och intet sparat ~~för~~ ~~[illegible]~~, utaf hwilket
han någon underrättelse bekomma kunde, til
then Historie. Han förhöndhe hadhe att skrif-
wa wäl, ofta bemält, Biskop Johan uthi bö-
ningh sådant, skrifwit hafwer, hafwer man
icke desmindre, härtil, tidt och ofta måst
höra, ~~[illegible]~~ ochwäl honom derföre förlastat, och
til ~~at~~ fåfäng för en dikt eller fabel och orimligh tingh, att han
[illegible] beskredh, sälla kunde ~~[illegible]~~ ✝ af sådana hä-
och där upsatte runstenar, aldenstundh man å
thaan intet annat finner, utan, ~~[illegible]~~ som ett mon-
[illegible] förbrå,/ han dogh där, ~~[illegible]~~ och ligger här

Thenn uthaf begynnelsen medh manniskiors in-
födde begärelse til ähra och beröm, hafwer både
Swedher såwäl som andre namnkunnige och berömde

folck

✝ til en historie at beretta

folck uthi wärlden efterlåtit sine kännemärken,
så att, ändoch the alle förfarna ~~undatt~~ sin dödhelighet, och
däruthaf att the alle deras jordiske byggningar de-
ras sögde, stifftade och omsidher til intet wärda,
nogsamt ~~däruthaf~~ kunde döma, hela werlden
wara förgängeligh, hafwa the icke dessminder
thet eftertrachtat, och myckin mödho haf ospard
på ~~thet~~ längste sin åminnelse hoos efterkom-
mandom uthi minnet att behålla.

The Egyptiske Konungar, hafwa ~~the~~ til deras
~~..~~ ända låtit upbyggia ~~..~~ ^otaliga^ widhe och
höga torn, och ogemena stärcke och obeskrifwelige
~~huilket~~ uthi huilka the sine dödhe lekamar
hafwa befalat att insättias, förmenandes ~~thet~~
~~sine theras~~ ^sina^ namn uthi ähra och wyrdningh hoos efter-
kommandom bliswandes wara, så länge the såda-
na ansenlighe wärk för ögonen hadhe. Men
tidhen som alltingh förtärer, förwandlar, och om-
sidher til intet gör, hafwer medh sin gnagande
tandh, sådana stärcke och store torn sålunda
omstört, att the köstelige byggningar, äre
nu likare stenröör och ödhe kulor, och theras
namn som sådana wärk sigh til pris upbygt
hafwa, så diupt uthi glömsko nidsänkt, att om
them nu nästan ingen mehra wetenskap ~~finnes~~, än
ther alldrigh någon til warit hafwer igenfinnes.

~~Thet synes them hafwa bedraget thet som~~
~~som många andra förwänt, och wara förfördhet~~
~~namn aflidne uthi glömsko hafwa~~ ^fört^
~~thet ähr, att the bekwämligare uthi sagor och~~

~~Ty hafwa thet nu~~
~~them ... orsak~~
~~warit som theras~~
~~förwänt~~ som e

179
108
224
1001
201
26
1.26.
78.
28
79 1061
21
1001
79
108
2+

~~neder~~

~~och skrifter månnijskio händer emillan, förthy thet kommelsen uthi stena och taflor förm~~
~~ta att förswara kunna, hwilket man när glöm för tilgå~~

2 och endoch the, som en månd dagligh förtil gå, så wäl uthi böker och skrifter månnijskio händer emillan, som uthi sten och taflor, beflita the sigh ~~sin~~ ~~mästadh~~ sina bedrifter på jordene alt ihuch uthi minnet behålla, hafwer icke thess mindre tidhen ~~minnet~~ utöfwer thy gemenligen latit se sitt wälde, förtärt thet i stena och tafflor hafwer ingrafwit warit, ibland oldenom emillan then alltingh förlägger, glömskan och mörckret medh skrifter och tidhesagur uthi förgätenhetenes afgrund, therast nämbt åminnelse, som the hafwa ~~thet~~ mäst eftersökt, längst uthi månnijskio minnet att bewisa.

Gudz egit folck, the Israeliter, hafwa ey kunnat emotstå och afwärja denna tidhens wäldighe handh utöfwer timelighe tingh, och then makt honom gifwen hafwer warit, att förända och til intetgöra all menniskliga werk. Hwarföre läser man ofta, och uthi många ställen i then helighe skrifft, hurrest af Israels barnom, bådhe til Gudz ähro och prijs, såsom och månniskiom til åminnelse, stenar, kummel och annor sådhana minnesmerken hafwer warit uprästa, hwilke ~~måna~~ en doch mäst ~~uthaf~~ förstörte ~~äro~~ ~~förlagdt~~ ~~såsom~~ ~~såsom nu~~ ~~att ingen lickelse~~ ~~denne~~ ~~ingen~~ ~~kummel~~
~~kunnast eller sätt hafwer, män ther där sedan en lickelse äfwer att igen finna, är thet wisserligh en stoor högtidh, att sådhana stenar kunna til mötes föra medh then helighe skrifft~~

och ~~äro~~ såna

Thy hafwer thet ey uthan orsaka orsak warit som theras så wäl som wåra förfädhers namn, uthi glömsko förthafwer

tåhren och sallan igen finnes.

~~ofta [illegible] them förmälte~~

Jach där man nu utöfwer någhre sådhane [illegible],
och hadhe ij skriften medh them att tilmötes
föra, skulle man uthi them ij stoor under:
wärdelse hafwa, ij heller wara til hwadh ände
the sälte och upreste hafwa warit. Thetta
kan medh ett exempel nogsamt till sinnes föras.
The Israeliter, då the gingo öfwer Jordans flodh,
ladho the, thet järtecken som Gudh där medh
them giorde (~~tolf stenar~~) til en ewigh åminnelse. Män hwo
skulle nu kunna kiänna ~~thesse~~ dässe minnes
stenar genom en sådhana tilskyndan dit
hafwa lagde warit, than ij genom sagn, eller
af historien orsaken där til ij hadhe för=
~~nummit~~ farit

~~Thet man nu här om the Ägyptier och Israeliter~~ ~~til exempel tagit~~
~~infört hafwer, ahan af nödhen war och flera~~
~~andra folk~~ ~~införe~~ ~~kunde,~~

Såsom nu här, för efterdömen och exempel in=
fört ähr, att the Ägyptier och Israeliter, medh
flere andre folk, att ~~the~~ sine åminnelser ij hafwa
allenast betrodt stenom, och å them sin minnin:
huggit, uthan och dessförutan uthi böker wid:
lyftigare sine handlingar, beskrifwa låtit; Således
hafwer och fordom uthi wårt fädernesland
i bruk warit, att theras namn som i sten
och hällor ~~ingrafwes~~ af skaldrena, theras gärningar och be=
drifter, som thet förtient hadhe, författadhes
desslikes ~~uthi rim~~ af skaldergom/ thet ähr af lärde
lärde män, och the för wijse hölls/ uthi skrifter
och historier, hwilka the, som tilförende sagt ähr,
~~the~~ Lidhesagor kalladhe; ehuru wäl[*] så hoos wår
som androm, til en stoor del ähro förkomne.

[*] ~~[illegible]~~ bygget

Påhent til att bewijsa, will man godha skäl af
the äldste böker och krönikor som man när
finna framkära. och först därutaf, att gemen-
ligh där man läser någon förnämligh Konungs
eller hieltes historie, beskrifven eller som där strax x
antecknadt hans dödh ~~och~~ lägerstadh, såsom
här ofwantil på ynglingatal Tiodolfer om Frödi ~~[illegible]~~ Skald, då
han sägher; Sagt är thet ok för dändzke ~~hwarth~~
ok lägstadh. Sammaledhes warder å ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ och gäting
om ~~Eivindr~~ Skald, att han taldi Håkon jarls
långfädhgar. eller förfädher, til Ingunnar Niord
son; hwilken hedningarne dyrkadhe för Af-
gudh sin, och saghwer han sagt om hwarsthera dödh
och lägstadh. Sammalunda finner man
~~på~~ ståndh ofta igen uthi the gambla Nor-
ske krönika, som nu kallas Snorre Sture-
lesons, fordanskadh af en Söfren Mårtenson be-
nämdh, åhr 1594. uthi hwilken, många Swen-
ska Konungar äro upptecknadhe och therass
bedrifter beskrefne, där slutes gemenligen
om hwarn och en dödh och lägerstadh, och ofta med
desse ~~the~~ ordom: han wart begrafwen å Föriswallom
widh Upsala, där står och hans Bauta Sten;
thet ähr, han blef begrafwen widh Gambla Up-
sala, där fordom konungs lägerstädher woro,
där Konungs Gården och Afgudhatemplet war,
där man Disa Samundinga: där står och
hans Grafsten.
Å denna Föriswöll eller förnämligha Grift-
gårdh, där man många bodhe stora och små jorde
högar står til åminnelse, woro och fordom satte
många

x medh the ordh, där står och hans bauta sten thet ähr hans grafsten, med runor inhuggin.
ulaf

~~[illegible]~~

månge bauta eller Runstenar öfwer grifterna
stälte, hwilka sedan Christendomen inkommen
war och kyrkior begynte upbyggias, blefwo
derifrån kringh förde, och byggningen til grund
wal lagde. Största delen blef under Upsala
dom ~~kyrkio~~ stuckte, af hwilka man många sigh
kan få ta, som man af följande kopparstycken
stöfwer ~~utaf~~ Runstenarne, se ~~kan~~, doch är ~~nu~~ största delen
under jorden ~~1. alter~~, ~~hwilket~~ man wäntar, när
~~mögen grift ta~~
så när til kyrkiomuren upkastas, att man
få se dem. Hwilket allt länder til att efter
komma den försigtiga wedskiplese, thar sigh
alt in uthi wår forna lagh insmygdt hafwer. Lib. II.
ex. Alla skola kyrkio byggia: til skulu alle,
både kwike och dödhe, komande och faran-
de, i wärld och af.

Ingridh Ylfstra

Utur en dansk slächtebok,
ibland Sönderbergstrom.

That slächt war warit en i Swerige
för långe tidh sedhan som de hafwa
kallat Ingar ~~ylfster~~ Ulffster, och
han hafwer fört i sitt wapn twå
hwita eller blå ulfwer daxer, som
~~de~~ man i Swerige fångar ulffwer medh. ~~i Swerige~~,
~~och~~ ~~de~~ sådana ulffwer daxer som ~~hafwer~~ tilförende för ~~de~~
i wäpnadt föra nu trällarne åtwan
på hielmen hwad trällehuffwudet. och
sägxd att de hadhe kallatz Ulffwer i kärte
ligger sagt i stället för ulffsön, föränan
en benamd. herr Sterands slogh that Bärgstrållet
Pysslingz i hiäl. Sedhan kalladhe de sigh
trällar. och den herr Sterandz hustru som
slogh trållet i hiäl, hwon hett fru Magnell.
och hon war hertigh Ebstroms dotter aff
Swerige. och effter hwonne hafwa de begynt
att föra ulffsaxerna åtwan på
hiällmen hwad trollhuffwudet [illegible] Danmark
Richen dessammestädes [illegible] [illegible] [illegible]
Kullowiu, hwan [illegible] slächtregister, som
ifrån Swerige [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] hwad
hos annorstädes [illegible]: som du [illegible] [illegible] [illegible]

hielmen hoos trall hiffvidt.
ifaff ett annat kiusen der samma städhes.
jagh haft war sedt de[F] källor som du migh
tilskickat haffwer. och förnimmit that du
fråghar om jagh haffwer någon slechte
Register om de swenske och danske
konungar ifrån konungh Gorm den
Gamble. wij koma allt in der uppå på
thella sijdhen

F han menar
slechte Register
som ifrån swe,
rie komma wo,
wo. dij så
förklarar som
sigh siälft
annarstädhes.

Förrtal på Adubrune

Bures handstil

om Babylonernes afgud Bel. — Man läs uti Wijsheetenes bok 14:15.

om Egyptiernes Gudar — Uti Diodoro Siculo lib. 1. parte 2. cap. 2. pag. 11:9 (8)
lin. 9. Aegyptij Jovem spiritum Verbi interpretatio-
ne appellarunt. (Deorum hominumq patrem) quod
causa vitæ mortalibus existat. tamquam com-
munem omnium patrem.
Terram omnium matrem, Vestaque sicut et testis,
9 pa. Tradunt Ægyptij Osiridem Egypti regno con-
~~om Phoenicier.~~ stituto, rerumq omnium cura Isidi uxori permis- Man den Wara
sa, tradidisse ei Mercurium, cujus consilio, q[...] eller Th[...]
am prudentia veteres excelleret inter amicos 4.
uteretur. Ipse cum omnibus copijs ex Egypto
in expeditionem profectus est kring om hel-
la Werlden lära folk så jorden och bygga och
planta wingårdar. Non prisci illi tan-
tum sed posteri etiam, propter inventas ab
eo segetes, beneficij memores, pro Uno
ex Maximis dijs eum habuere, tradunt
autem Osiridem.
pag. 11:8. Cum in Ægyptum rediisset, tulit
dona secum a diversis gentibus data:
Quapropter pro magnitudine benefi-
ciorum et donatus immortalitate et
honores cælestium est assecutus.
Deinde cum ad Deos ex hominibus esset
translatus et honores illi et Sacra
ut maximo Deorum ab Iside et Mer-
curio instituta sunt, multaq. mystica
ad cultum addita, quib. eius Dei potentiam ampliorem
redderent. Isis auxilio filij (Orus ei no-
men erat) Viri (Osiridis) mortem ulta est.

Isis iusto deinceps regnavit imperio beneficiis in subditos reliquos omnes excedens. Post obitum vero immortalium honores consecuta est, sepultaque apud Memphim in Vulcani luco, ubi usque ad hoc tempus sepulcrum eius monstratur. för Troie krig 1200 år 12 pa 42 lin.

A primo humani generis ortu plus quam 10 millia, ab Aegyptiis numerantur lin 40. anni.

Osiris tum Serapis dicitur tum Bacchus tum Pluto, tum Ammon tum Jupiter. Alii Pana eundem vocat lin 13:9.
interpretari. 13:26.

Orum dicunt Apollinem artem a medendi divinandique artem a matre Iside edoctum, multum hominibus tum Oraculis tum medicinis attulisse utilitatis.

Omnis fermo orbis hanc Deam colit propter manifestas eius morborum curas 17 lin

1020 år för än Alex Mag drog in i Asien. annus 4 mensium 36. (30 dierum lin 33)

14. Mihi pater Saturnus Deorum omnium ultimus. sagt Isis i sin grafskrift

Vormii arg^t at Runor hela Göthiske Runor
hela Danske derföre at Gotland och [illegible]
liggia under Danmarks [illegible] Konungs wälde.
Kärr när hela Danmark och Mekelborg och Bra
den borg, Preussen och halva Finland låg uti Swiske
hwadh rättighet hade [illegible] då de danske [illegible] med Runor
än Göthenne

Om en så wille argumentera:

Romani erant Domini in omnia Regna Europæ ad R
et Danubium, Asiæ usque ad Parthos, Africæ usque ad Æthiopes
och den ibland Hebræerne) Ergo Hebræiska Li
teratura Hebræa [illegible] erat Romana och Latina.
Må man icke le deråt: Quis non rideret!
Ergo nos Romani sumus Hebræi.

Carmina Paulus emit recitat sua C. Paulus.

Johannes Svecus adscribit Runas Sveonibus Gothis
Danis Norvegis, et reliquis Scanzianigenis per
Asiam Europam et Africam omnib.
Scanzianis ac Danis
Vormius Danus solis suis Danis sub Titulo Danica
literatura Exclusis avis Sveonibus et Gotis parentibus
et Norvegis fratribus.

Scanzeanis et Danis et reliquisque Scanzianigenis extra patriam
in Europa Asia et Africa. Vormius solis suis Danis, exclusis
parentibus Gothis, avis Sveonibus et fratribus Norvegis.
Carmina paulus emit, recitat sua Carmina Paulus

G. O: S.

Post omnesque Titulos. At Vannius har ~~[illegible]~~ läsit
Bureitafla Vitna deff

1° {Nomina / Mensium} confer. corrige illius lectionem — thabzi meas lit. 7.54. 58. 61. confer.

2° Tabulas {Runarum ~~[illegible]~~ habz fram — pag 49.

~~Tabula~~ {~~[illegible]~~ Runarum ligatura pag 131.

{Tabulam lectura Runarum {non intelligit.
Cur non {~~Tabulam~~ collationis cum Hebr. Graec. Lat. et novi styli.

I Jesu namn den 7 Nov. 1639 i pom.

Såsom Sturlesons Snorras sons Danning,
der han om Köning Håkon Adelstens
tijd (hvilken kom til Norrike och — quando
vart til Köning tagen A.C. 933 och ~~dödde~~ [illegible]
år 960) skriver sålunda:

Kätil Jamte Anund Järls son af Sparre
bo i Trondhem drog öster öfver dud field Kiöl
len oc mycket folk med hannem, med alt — quid
deris boskap, de ruddede oc af bygge store
skofver oc bygde där vide oc store bygdelag
oc blef de siden kalledt Jamteland af
forbenafnde Kietel Jamte.

Tore Helsinge var Kietil Jamtis sons
son han rymde af Jamteland for manddraps sag
oc drog öster ofver skoffven, oc bygde där,
oc mange sögte dit til hannem oc blef det af
hannem kallet ~~land~~ Helsingeland.

Är sked hans ord uti Harald Harfagers tyd — 868 [illegible]
sål: Då bygdis Jamteland oc Island Orke- — 931 dödde
ö Hiatland oc Färö.

Hans Danning (säger jag) finnes, när man fö- [jäm]
rer Ludovici Pij Käysarens och Gregorij fä-
rens bref der emot [Vti]
Ludovici bref dateradt A.C. 834 och Paavens
835. Der ibland upräknas Nationes
Septentrionales så väl Helsinglandorū
som Suevorum Danorum Norvagorum Is-
landorum, Grönlandorum Scrikfin-
dorum. Med samma 2 bref blef Ans-
garius giorder til Apostel i alle Nordlanden
Hvarfore finnas i Awild Hvitfälds Krönika.

Samma bookes finnas hvad sant är
uti dessa Titelar tornne

Runer seu Danica litera
tura Danica antiquissima, Vulgo Gothica
dicta, luci reddita opera Olavi
Vormy D Medicinæ in Academia Hafniensi
Professoris Publici. Hafniæ typis Mel-
chioris Martzan Anno 1636.

Fasti Danici

När man jämförer dem med det
som anno 1599 utgångit är i Upsala
och åren 1602 och 1603 ... ... Danske Sendebuden vid gränsen med orlat
varit. nämlig

Runekändzlones Lärrespån
Vnde Runor seu veræ veterum Gothorum
Literæ quas successivis saeculis dilatatis sedibus
In Patria Suenas Gothos Danos Norwegos
Extra Patriam, Getas Gothos Ostrog Vestrog
appellavit antiquitas.
Ob Scripturæ usum & alt intil änden
Så kan hvar rettsinnig döma hvad
sannast är.

Vti lika måtto ... När dessa dessa
... Uttydning på Tryggevaldz
Runesteen, ... Den nu lyder så:

är Claudy Lyscandri dem
ded kallar Epitaphium
Regis Hoteri.

Jeg skod dysse disse. Jeg kende hion disse
rige at holdet saa som i maalstefne settis, for den
ey kund ture vel sin kri følle J er bleffuen
werie offuer eders nytte, hver lære trotte at skal
den i gyfördriste udi et querd rige.
Jd est ego tumulos feci, alt ut.

Den annan lyder så:

Jne hidei tregi. Eng skeid doisi.
Densi eng gerdi heug donsi einet
Rafn hilti sustur Ulfs seti steia
Gunulf ... sin klo mulenm
Vidneir Bisfeir verden ufutir don bettri
Sa verdie trite ifeilti stein donsi.

X

Grecorum

Eusebius, in Chronicis.
Itaque sine ulla ambiguitate Moses et
Cecrops qui primus Atheniensium rex
fuit, isdem fuere temporibus. Hic primus
omnium Jovem appellavit, simulacra
reperit, aram statuit, victimas im-
molavit, nequaquam istiusmodi rebus
in Graecia usquam visis.
Han vort inte af som Noresiner pag. 5: b 38 lin
lin 46. Filij Aschonez vide Gentes Gothica.
Apollinis Delij templum ab Erisistone aedifi- pag 24.
catum. Anno Cecropis 48 Mosis anno 3
Mosis anno 15 står pag. 24. Templum 12 år der efter
Delij constructum ab Erisisthone filio Ce-
cropis.

Notandum Phoroneus Inachi filius
et Niobes, leges primus Judiciaque
conscripsit quidam hujus filiam Nio-
bem arbitrantur. III anno Isaaci — Cadmus anno
II Otonielis.

Niobe prima omnium mulierum mixtus est Z
ut Graeci perhibent de qua nascitur A-
pis quem Serapin cognominarunt står pag 15: b.
mot. 126 annum Isaaks.
åter mot annum 8 Isaaci. står pag 15
Apis in aegypto primum Deus puta-
tus est, quem quidam Serapin vocaverunt.
Mot Abrahams år 160 står pag 15
Hijs temporibus apud Argos regnavit Ina-
chus annos 50. Inachi filia IO quam
Aegyptij mutato nomine Isidem vocant
et colunt.
Zoroastes skrefs i Zoroaster
[illegible]
ad annum Josua, 22. Phenix,
Phenicibus quasdam literas tradidit ad scribendum.
ad annum 15. Phenix et Cadmus de Thebis Aegyp-
tiorum in Syriam profecti apud Tyrum et
Sidonem regnaverunt.

Memoria in Eusebii Chronico pag 74. C.

Colligitur omne tempus in 2° anno Vespasiani et novissimam eversione Hierosolymitanorum, a XV Tiberii Caesaris anno et ab exordio praedicationis 43. när 3 dagar af 8° åro 40 quar ifrå Christi pino och Upst och him melsferd.

7

Isländarne hafva dichtat sig här komst, och Norriges konungar. af

Fermoto Konung i finland han hade 3 söner

Lokrar Finnar hafva intet F

Que haec facile credit facile decipitur.

Licentia Vetustatis licet multa comminisci.

HLar idem est qui Agier i: Mare putatur Neptunus	Kare idest Ventus ut Aeolus.	Logie flamam significat Vulcani loco post fata cultus Hinc Hyaloga land in Norrike i: excelsa flama.

Froste alias Jökul utrinq. Gelu significat

Snaer id est Nix cognomento antiquus, qui 300 annos vixisse dicitur 1 filium et 3 filias reliquit.

Dryva nivosus imber.	Torre Gotlandiae Kvenlandiae et Finlandiae rex;	Faun nivem densus coacta est sig.	Mioll nix rara som faller i lugn.

Goe filia Rolfonis uxor de rupe.

Nor eponymus Norvegiae 1 monarcha. ab hoc

12 Harald. Harfagre Monarcha.

13 Roericus Slaung. Vanbang (Slingeband)

14 Goraulf Legg. näf

Vemund Jord lokan

Hälga

6 Ketil hamda Kare.

7 Gord hräda. = Hälga

8 Gord hräda

Gor

Beiter Beiter

Gylve

In huius tempora Asianorum immigratio incidit står i Chrymo. gra.

Terra est

▽. A.

~~[illegible]~~

Ego dictus Tregi, hunc tumulum f

alz ut ledan

När dessa ~~[illegible]~~ jämföras ~~med~~ mot

fråhwa stenen som ~~[illegible]~~ efter sin kloka

Skaldaskipan så läses

Ragnhilder Systur Ulfs satti stein

thensi auk gerdi haug thensi ein at

Gunulf Vilsing lotu band

vid Närpis. Fair värda nu futir thön bätri

Såvärd let vita Skalda stein thensi

In hrdin Draki Trägi — Tryggr bodde där.

Hugg Skärk thensi

Ragnhildis soror Ulfe (vulgo Ulfonis)

Så finnes görlig hwilken deras Tolkarens

bär prisen.

Micrelius

A

